

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

**„DOMOVNÍK - PREVENTISTA“,
účinný nástroj sociálního začleňování a podpory
sociálně situační prevence v obci,
reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_029/0003723**

**KRITÉRIA, PODMÍNKY,
ROZHODOVACÍ PROCES**

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Název: „DOMOVNÍK - PREVENTISTA“,
účinný nástroj sociálního začleňování a podpory sociálně situační
prevence v obci, reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_029/0003723,

Kritéria, podmínky, rozhodovací proces

Vydal: **CIRCLE Education s.r.o.**

Odborný konzultant: Bc. Jaromír Kolářík

Vydání: první, 2020

Počet stran: 110

Náklad:

Grafická úprava a tisk: Circle education s.r.o.

Materiál neprošel jazykovou úpravou.

Zpracováno pro MV ČR, odbor prevence kriminality.

ABSTRAKT

Cílem této příručky s názvem „DOMOVNÍK - PREVENTISTA“, účinný nástroj sociálního začleňování a podpory sociálně situační prevence v obci, reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_029/0003723, Kritéria, podmínky, rozhodovací proces“, je oprávněným osobám usnadnit rozhodovací proces, zda pozici domovníka-preventisty mít či nikoli; ukázat charakter obce, kde by měl domovník-preventista působit; definovat základní bezpečnostní standardy v oblasti prevence kriminality a veřejného pořádku v obci; poskytnout praktickou metodiku zvládání hrozeb a rizik, obtížně zvládatelných jedinců a skupin osob a zarámovat podmínky působení domovníka-preventisty v rámci krizového řízení obce, včetně příkladů dobré praxe.

OBSAH

1	ÚVOD	6
2	PROJEKT DOMOVNÍK - PREVENTISTA	7
2.1	Cíle projektu „Domovník - preventista“	9
2.2	Cílová skupina projektu „Domovník - preventista“	10
2.3	Předpoklady a podmínky pro udělení dotace a realizace projektu „Domovník - preventista“	11
2.4	Doporučení pro pokračující obce v projektu „Domovník - preventista“	13
2.5	Možnosti obce či města v oblasti investic do budoucího projektu	14
2.6	Pozitiva projektu „Domovník - preventista“ pro obce	15
2.6.1	Dobrá praxe projektu „Domovník - preventista“	21
3	PŘÍPRAVNÉ OBDOBÍ PŘED VZNIKEM POZICE DOMOVNÍK-PREVENTISTA	38
3.1	Sociálně vyloučená lokalita	38
3.2	Vyhodnocení bezpečnostní situace v obci	39
3.3	Podrobnější analýza prostředí výkonu práce domovníka-preventisty	42
3.3.3	Definice ostatních míst, kde bude pracovat domovník-preventista	47
3.4	Osoba domovníka-preventisty	48
3.5	Osoba mentora	56
3.6	Asistenti prevence kriminality	63
3.7	Obecní/městská policie	65
3.7.1	Součinnost domovníků-preventistů s ostatními subjekty	66
3.8	Definování cílů budoucího projektu	74

3.9	Nastavení obsahu práce domovníka-preventisty	75
3.10	Komplexní preventivní opatření v obci/městě	77
3.11	Definice nebezpečí, hrozeb a rizik v práci domovníka-preventisty	81
3.12	Realizace profesní přípravy domovníka-preventisty	85
3.13	Vyhodnocení rizik projektu „Domovník - preventista“	91
4	KRIZOVÉ ŘÍZENÍ OBCE	A
	DOMOVNÍK-PREVENTISTA	100
5	ZÁVĚR	105

1 ÚVOD

Právě se Vám dostala do rukou příručka s názvem „„DOMOVNÍK - PREVENTISTA“, účinný nástroj sociálního začleňování a podpory sociálně situační prevence v obci, reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_029/0003723, Kritéria, podmínky, rozhodovací proces“, určená pro vedení a zaměstnance obcí nebo měst, kteří se podílejí na rozhodovacím procesu ve věci realizace projektu „Domovník - preventista“.

Úkolem této příručky je ukázat teoretické cíle projektu „Domovník - preventista“; stanovit předpoklady a podmínky pro udělení dotace a realizace celého projektu; ukázat možná doporučení pro pokračující obce v projektu „Domovník - preventista“ a dále na základě zkušeností autora příručky přesně stanovit místo výkonu práce domovníka-preventisty, praktické a splnitelné cíle projektu v závislosti na očekávání vedení obce, policie a občana; nastínit pravomoci a povinnosti subjektů spolupracujících na projektu a zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku v obci nebo městě; doložit správné nastavení odpovídajících podmínek pro práci domovníka-preventisty v jeho bytovém domě/ubytovně a jejích okolí, předložit několik základních doporučení pro výběr mentora domovníka-preventisty a ukázat možné problémy, které mohou vzniknout při realizaci projektu a tím tak usnadnit vznik a průběh celého projektu v příslušné obci či městě, zamezit vzniku možných chyb a problémů, včetně ukázky příkladů dobré praxe z některých měst, které se již projektu „Domovník - preventista“ v letech 2018 - 2020 zúčastnila.

2 PROJEKT DOMOVNÍK - PREVENTISTA¹

Projekt „Domovník - preventista“ je prvotně určen pro obce nebo města, která se potýkají v sociálně vyloučených nebo rizikových lokalitách s problémy spojenými s poškozováním bytových domů nebo ubytoven (které jsou v majetku obce či města), sníženou bezpečností v těchto bytových domech a ubytovnách, špatnými sousedskými vztahy, problémovou údržbou svých nemovitostí a určitým zvýšeným napětím, které vzniká mezi osobami sociálně vyloučenými a zbytkem občanů obcí nebo měst. Tyto obce a města již dlouho volají po zřízení pozice domovníků, kdy by tyto pracovníci kromě standardní práce domovníka vykonávali i určitý dozor nad veřejným pořádkem a soužitím v domě a jeho blízkém okolí a současně by chránili majetek obcí a měst. Na tuto skutečnost zareagovalo Ministerstvo vnitra, a jako přímou odpověď na stávající potřeby obcí zvýšit bezpečnost a veřejný pořádek, posílit osobní odpovědnost občanů za dodržování bezpečnostních standardů, společenských norem a v rámci nastolení systému opatření tzv. triády situační prevence kriminality, tedy bezpečný občan – bezpečný dům – bezpečná lokalita, vytvořilo pilotní preventivní projekt „Domovník - preventista“. Tento projekt byl odzkoušen v roce 2013 v pěti městech České republiky (Rotava, Obrnice, Orlová, Frýdek-Místek a Břeclav), kde bylo od 1. července 2013 zaměstnáno celkem 17 domovníků na 50 hodin měsíčně. V současnosti byly stanoveny podmínky pro podporu v rámci „Programu prevence kriminality na místní úrovni“ a projekt je realizován v řadě dalších měst a obcí České republiky. Projekt „Domovník - preventista“, který je v roce 2018 – 2020 realizován ve městech Břeclav, Kadaň, Kladno, Nový Bydžov, Ralsko, Rotava, Valašské

---

¹ <https://www.mvcr.cz>

Meziříčí, Varnsdorf, Vysoké Mýto a Žďár nad Sázavou, tak plánovitě navazuje a svou působností i doplňuje projekt „Asistent prevence kriminality“², který úspěšně běží v obcích a městech České republiky již od roku 2009.

Projekt „Domovník - preventista“, je v současnosti nastaven do dvou rovin – integrační a bezpečnostní (zvýšení pocitu bezpečí, bezpečnosti a veřejného pořádku v bytových domech/ubytovnách a jejich okolí, včetně zvýšení důvěry občanů v zastupitele města), vytváří podmínky pro působení zaměstnance obce na nové pracovní pozici domovník-preventista, který nejen monitoruje, ale především aktivně reaguje na aktuální situaci; tedy zajišťovat provozuschopnost objektu a podílet se na odstraňování závad či nedostatků; předcházet porušování pravidel domovního řádu, občanského soužití, požárních předpisů, a který je v pravidelném kontaktu s pověřenou osobou bytového fondu města. Třicet domovníků-preventistů pracujících v rámci projektu „Domovník - preventista“ ve svých deseti městech a odvádějící vynikající práci, je toho pozitivním příkladem.

Obrázek č. 1: Domovníci-preventisté města Ralsko

² Projekt Asistent prevence kriminality je zaměřen na řešení problémů na veřejných prostranstvích sociálně vyloučených lokalit obcí a měst České republiky.

2.1 Cíle projektu „Domovník - preventista“

Projekt „Domovník - preventista“ má od počátku teoreticky nastavené cíle, které lze zařadit do tří oblastí:

1. Nastolení pořádku a bezpečnosti v bytových domech/ubytovnách obce či města.
2. Posílení odpovědnosti nájemníků/ubytovaných za pořádek a bezpečnost v bytovém domě/ubytovně.
3. Podpořit zaměstnanost osob dlouhodobě nezaměstnaných.

Konkrétně lze pak chápat cíle projektu „Domovník - preventista“³:

- definovat pracovní pozici domovníka v systému bezpečnosti a veřejného pořádku;
- nastolit systém garantující dodržování základních bezpečnostních standardů v bytovém domě všemi nájemníky, nebo ubytovně všemi ubytovanými;
- snížit stávající rizika vandalizmu, pohybu a pobytu nepovolaných osob a rušení nočního klidu;
- vytvořit podmínky pro dlouhodobé udržení pořádku, společensky žádoucích vztahů a jednání;
- posílit odpovědnost nájemníků za péči, údržbu a užívání svěřeného majetku;
- umožnit alespoň částečnou zaměstnanost osob dlouhodobě nezaměstnaných;
- proškolit cílovou skupinu v základech manuální zručnosti

a tak pozitivně ovlivnit stávající neutěšenou situaci v oblasti správy bytového fondu obcí a měst, výrazně napomoci zvýšení bezpečnosti a

---

³ <https://www.mvcr.cz>

veřejného pořádku v dané lokalitě a tak ukázat občanům žijícím a bydlícím v sociálně vyloučených či rizikových lokalitách, že při dodržování jasně definovaných pravidel chování se zde dá bydlet bezpečně, čistě a na vyšší sociální úrovni.

2.2 Cílová skupina projektu „Domovník - preventista“

Na začátku projektu „Domovník-preventista“ bylo hypoteticky ustanoveno, že cílovou skupinou projektu „Domovník - preventista“ budou převážně osoby z etnické menšiny a osoby z ohroženého sociokulturního prostředí. Praxe z předchozích let navíc ukázala, že většinu z nových domovníků-preventistů tvořili Romové, osoby sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené, které se vyznačovali následujícími charakteristikami:

- a) obývali prostorově izolované lokality (příčemž izolace může nabývat forem úplného prostorového odloučení);
- b) byli sociálně izolovaní (nejen na úrovni občanů, ale i institucí);
- c) byli ekonomicky izolovaní (nejsou zapojeni do formální ekonomiky, ale zpravidla do rozličných více či méně izolovaných a nelegálních ekonomických sítí);
- d) byli kulturně odlišní, případně symbolicky vyloučení.

Současné praxe, po realizaci projektu „Domovník - preventista“, je však trochu odlišná, neboť se nám začínají na některých pozicích domovníků-preventistů objevovat i osoby z majoritní společnosti, které se také chtějí podílet na zlepšení pořádku a bezpečnosti a nového způsobu bydlení.

Obrázek č. 2: Domovníci-preventisté města
Valašské Meziříčí

2.3 Předpoklady a podmínky pro udělení dotace a realizace projektu „Domovník - preventista“⁴

Předpoklady a podmínky:

- v obci musí existovat sociálně vyloučená lokalita;
- obec se musí nacházet v kraji s prokazatelným nápadem přestupkové a trestné činnosti týkající se především narušování veřejného pořádku, přestupků proti občanskému soužití, krádeží a vloupání do bytů a domů;
- obec musí vyhodnotit lokalitu (domy, ubytovny) jako bezpečnostní riziko na základě počtu trestných činů, přestupků proti veřejnému pořádku, obecnímu ohrožení či vandalismu;
- obec má obecní/městskou policii;

⁴ <https://www.mvcr.cz>

- v obci musí působit asistenti prevence kriminality;
- dům nebo ubytovny musí být ve vlastnictví obce a domovník-preventista bydlí, nebo bude bydlet v těchto domech či dokonale zná lokalitu, kde bude projekt pilotován;
- výběr domovníka-preventisty musí být proveden obcí/městem a to standardním výběrovým řízením z více uchazečů;
- u vybraného domovníka-preventisty musí být provedena následně příslušná profesní příprava;
- musí být vytvořeny podmínky pro částečné zaměstnání domovníka-preventisty na minimálně 6 měsíců v rámci dohody o provedení práce;
- musí být provedena součinnost s „okrskářem“ – strážníkem obecní/městské policie a asistenty prevence kriminality v dané lokalitě;
- obec musí zajistit klíčovou osobu pro jednání mezi domovníkem-preventistou; nájemníky nebo ubytovanými; strážníky obecní/městské policie; asistenty prevence kriminality a realizačním týmem projektu, garantující oprávněné potřeby z hlediska bezpečnosti, provozu a údržby bytového fondu (mentor/odborný garant domovníka-preventisty);
- musí být provedena koordinace obsahu, postupu, vzdělávání, supervize a výstupů z pilotního projektu „Domovník - preventista“ s odborem prevence kriminality.

2.4 Doporučení pro pokračující obce v projektu „Domovník - preventista“⁵

Obce/města, které již realizovaly projekt „Domovník - preventista“, by měly pokračovat ve stávajících aktivitách zvyšování bezpečnosti a veřejného pořádku v daném bytovém domě/ubytovně tzv. „řízenou samosprávou“ a ukázat nájemníkům nebo ubytovaným, že i v těchto domech se může dlouhodobě bydlet čistě, na vyšší sociální úrovni a bezpečně, a to za dodržování jasně definovaných a ukotvených pravidel chování a tím:

- ještě více upevnit systém garantující dodržování základních bezpečnostních standardů v bytovém domě všemi nájemníky;
- dále snižovat stávající rizika vandalizmu, pohybu, pobytu nepovolaných osob a rušení nočního klidu;
- dále podporovat podmínky pro dlouhodobé udržení pořádku, společensky žádoucích vztahů a jednání;
- ještě více posílit odpovědnost nájemníků za péči, údržbu a užívání svěřeného majetku;
- umožnit alespoň částečnou zaměstnanost osob dlouhodobě nezaměstnaných;
- dále proškolovat domovníky-preventisty v základech manuální zručnosti;
- dále rozvíjet teoretické vědomosti domovníků-preventistů – poznámka autora.

---

⁵ <https://www.mvcr.cz>

2.5 Možnosti obce či města v oblasti investic do budoucího projektu

V této části kapitoly je třeba se zamyslet nad finanční částkou, se kterou může obec/město disponovat v rámci realizace projektu. Jedná se zejména o finanční prostředky, nebo spoluúčast (dle nastavení projektu) na financování:

- odměn realizačního týmu za vykonanou práci, zpravidla se jedná o pozici mentora/garanta domovníka-preventisty, projektového a finančního manažera projektu, metodika projektu a koordinátora projektu;
- platu domovníků-preventistů;
- odměn lektora, nebo lektorského týmu;
- odměn supervizora;
- odměn evaluátorovi projektu;
- vybavení místnosti pro domovníka-preventistu – kancelářský nábytek, kancelářské potřeby, PC, tiskárna apod.;
- ústroj pro domovníka-preventistu – letní i zimní ústroj;
- vybavení pro domovníka-preventistu – nářadí pro drobné opravy, úklidové prostředky, svítidla, pracovní rukavice apod.

a další položky, které mohou být rozdílné dle nastavení projektu a počtu osob, které se na něm podílejí.

2.6 Pozitiva projektu „Domovník - preventista“ pro obce

Projekt „Domovník - preventista“ je realizován v obcích nebo městech, které mají obtíže s poškozováním bytových domů nebo ubytoven, které jsou v majetku obce či města, je zde snížena bezpečnost v těchto bytových domech a ubytovnách, velmi často špatné sousedské vztahy, a jsou zde problémy s údržbou těchto bytových domů nebo ubytoven.

Takovéto bytové domy/ubytovny jsou charakteristické:

- velmi znečištěnými společnými prostorami;
- společnými chodbami a schodišti s opakujícími se závadami;
- nefunkčními kočárkárny, prádelnami a sušárnami;
- sklepy plnými odpadků;
- nefunkčním osvětlením společných prostor;
- zničeným vstupními dveřmi do objektu;
- zničenými poštovními schránkami a domovními zvonky;
- nedodržováním domovního řádu;
- různými schválnostmi vůči druhým obyvatelům;
- krádežemi vybavení objektu – majetku obce/města;
- porušováním požárních předpisů;
- zničenou fasádou objektu;
- znečištěním okolí objektu;
- nepořádkem v okolí odpadních nádob;
- častým zakládáním nepovolených skládek;
- neoprávněným odkládáním autovraků;
- poškozováním blízkého okolí objektu;
- nedovoleným zábořem veřejného prostranství;

- nedodržováním vyhlášek a nařízení obce;
  - nedodržování základních hygienických norem a návyků
- a dále nestandardním (hlučným, obtěžujícím, provokativním) chováním a jednáním obyvatel bytového domu/ubytovny.

Obrázek č. 3 a 4: Domovník-preventista
města Nový Bydžov

Co může obec od projektu prakticky očekávat

Je samozřejmé, že každá obec/město očekává od projektu

maximální efektivnost. Na základě zkušeností z projektu „Domovník-preventista“ lze očekávané výsledky projektu rozdělit do čtyř částí:

a) osoby zaměstnané na pozici domovník-preventista

Domovníci-preventisté budou vybráni ve výběrovém řízení, kdy výhodou pozice budoucího domovníka-preventisty bude bydliště v bytovém domě nebo ubytovně, která bude zároveň pracovištěm domovníka-preventisty, nebo bydliště v sociálně vyloučené lokalitě a znalost problematiky bytových domů nebo ubytoven ve kterých bude domovník-preventista pracovat. Zároveň se vytvořením nové pozice domovník-preventista zvýší uplatnění těchto zaměstnanců na trhu práce, neboť u nich dojde k získání nových pracovních zkušeností, znalostí a dovedností a také způsobů jednání a vyjednávání s lidmi. Zároveň dojde také k lepší integraci těchto osob do společnosti, neboť nejen minoritě, ale i majoritě domovníci-preventisté ukáží své nové schopnosti, vědomosti a dovednosti a zejména

pak svůj zájem pracovat a řešit problémy bytových domů nebo ubytoven a tím tak mírnit napětí mezi minoritou a majoritou. Celkově tedy dojde u těchto zaměstnanců ke zvýšení jejich sebevědomí, pocitu vlastní hodnoty a k motivaci mít trvalé zaměstnání a tím k celkovému zvýšení šance najít uplatnění na trhu práce při hledání případného dalšího zaměstnání po ukončení projektu, případně dojde k navázání kontaktu domovníka-preventisty s potencionálními zaměstnavateli.

b) zlepšení pořádku, čistoty a bezpečnosti v bytových domech/ubytovnách a jejich okolí

Vytvořením pozice domovník-preventista dojde k lepšímu a rychlejšímu řešení problémů v oblasti veřejného pořádku a občanského soužití v bytových domech a ubytovnách a jejich okolí, k efektivnější vymahatelnosti práva, prevence sousedských sporů, bagatelní a latentní protiprávní činnosti, kterou Policie ČR a obecní/městská policie v rámci sociálně vyloučených lokalit obtížně řeší. Domovník-preventista nebude jen preventistou sociálně-patologických jevů, často se vyskytujících v některých bytových domech a ubytovnách, ale i prostředníkem mezi obyvateli bytových domů a ubytoven a orgány samosprávy a policie při řešení různých problémů a životních situací.

c) osoby žijící v bytových domech a ubytovnách

Pozicí domovníka-preventisty bude vytvářen pozitivní tlak na problémový způsob života, zejména pak bydlení, některých obyvatel bytových domů a ubytoven a současně pro všechny obyvatele bytových domů a ubytoven bude vytvářen pozitivní vzor bydlení a způsobu života. Domovník-preventista se stane pozitivním vzorem nejen pracujícího občana, ale i zaměstnance, který chce řešit problémy špatného bydlení a vztahů mezi obyvateli bytových domů a ubytoven, dojde k mírnění napětí mezi obyvateli sociálně vyloučených lokalit a majority a změna negativního

pohledu majoritní společnosti na osoby sociálně vyloučené, z etnických skupin a multikulturního prostředí.

d) celkové zlepšení stavu a prostředí bytových domů a ubytoven

Prací domovníka-preventisty dojde k lepší ochraně bytových domů a ubytoven a jejich vybavení před krádeží, poškozením nebo zničením, domovník-preventista bude dohlížet na čistotu v bytových domech a ubytovnách, na dodržování domovního řádu, a na pořádek v blízkém okolí bytových domů a ubytoven. Součástí práce domovníka-preventisty bude i shromažďování všech informací o závadách a jejich hlásná služba směrem k příslušnému odboru města, nebo realitní agentuře spravující bytový fond. Drobné opravy ve společných prostorách bytových domů a ubytoven, popř. v jejich okolí, pak bude domovník-preventista provádět sám. Touto činností tak domovník-preventista přispěje nejen k lepšímu stavu bytových domů a ubytoven, ale i k zvýšení celkové úrovně bydlení v těchto domech.

Co od projektu mohou očekávat občané

Je pravděpodobné, že i občané obce/města budou chtít zasahovat svými požadavky do vzniku a průběhu projektu „Domovník - preventista“. Proto je vhodné, např. malým písemným dotazníkem či ústním dotazem, zjistit skutečný názor občanů na plánovaný projekt a budoucí práci domovníka-preventisty.

Dle zkušeností občané obce/města zpravidla budou chtít:

- zlepšení vizuálního stavu bytových domů/ubytoven – opravené, město nehyzdící objekty;
- zlepšení pořádku a bezpečnosti v okolí bytových domů/ubytoven;
- zlepšení chování obyvatel bytových domů /ubytoven a to včetně chování dětí;
- omezení protiprávního jednání obyvatel bytových domů/ubytoven.

Obyvatelé bytových domů/ubytoven, ve kterých bude domovník-preventista pracovat, pak zpravidla vyžadují perfektní práci domovníka-preventisty, a to v oblastech realizace:

- postupných oprav největších závad ve svém bytovém domě/ubytovně;
- zlepšení úrovně bydlení v jednotlivých bytech (opravy, výměny zařízení apod.);
- zlepšení vizuálního stavu bytových domů/ubytoven (opravené, město nehyzdící objekty);
- zlepšení stavu společných prostor v každém bytovém domě/ubytovně (výmalba apod.);
- vytvoření zázemí pro hry dětí (hřiště);
- zlepšení pořádku a bezpečnosti;
- větší čistoty v bytových domech/ubytovnách a jejich okolí (mnohdy je přítomen pocit, že vše má uklízet domovník-preventista);
- zlepšení vztahů mezi obyvateli bytových domů/ubytoven;
- zlepšení vztahů mezi obyvateli bytových domů/ubytoven a ostatními občany obce/města.

To vše ale mnohdy za předpokladu, že se nebudou muset sami příliš zapojit do společného budování „nového domova“.

Pokud tedy očekávané výsledky práce domovníka-preventisty shrneme, pak můžeme říci, že dojde:

- ke zlepšení čistoty ve společných prostorách objektů;
- ke snížení počtu poškozování nebo krádeží vybavení objektu – majetku obce/města;
- ke zlepšení sousedských vztahů;
- k omezení protiprávního jednání uvnitř objektu i v jeho okolí;
- k dodržování požárních předpisů;

- ke zlepšení hygienických návyků
- a k celkovému zlepšení chování a jednání obyvatel objektů a to nejen dospělých osob, ale i jejich dětí.

Je zřejmé, že čím déle budou domovníci-preventisté pracovat v příslušném bytovém domě/ubytovně a jejich okolí, tím bude větší pořádek a bezpečnost v těchto objektech, a to za podmínek:

- bude proveden kvalitní výběr na pozici domovníka-preventisty;
- domovník-preventista bude pro svou práci motivován;
- domovník-preventista bude mít jasně stanovený obsah práce a její priority;
- asistenti prevence kriminality budou aktivně spolupracovat s domovníkem-preventistou;
- obecní/městská policie bude nápomocná práci domovníka-preventisty;
- domovník-preventista bude ve své práci podporován vedením města;
- bytový odbor (realitní agentura) bude spolupracovat s domovníkem-preventistou;
- nebude docházet k příliš velké fluktuaci obyvatel bytových domů/ubytoven.

Při dodržení těchto základních podmínek lze očekávat během několika týdnů až měsíců očekávané pozitivní změny v bytových domech/ubytovnách a u jejich obyvatel.

2.6.1 Dobrá praxe projektu „Domovník - preventista“

Město Břeclav

Domovníci-preventisté se v městě Břeclav stali nedílnou součástí lokality i odboru majetkového. Nazýváme je nyní prodlouženou rukou jak úředníků, tak hlavně technických pracovníků, kteří mají na starosti fungování a opravy na bytových domech. Vykonávají i „poradní“ funkci pro místní obyvatele v jejich životních situacích, ať už se jedná o pomoc při sepisování žádostí o opravy bytů, ale i kam se na úřad obrátit v jiných problematických situacích. Domovníci-preventisté jsou v Břeclavi aktivní, obyvatele stále upozorňují na nepořádek, na nevhodné chování, co kde mohou a nemohou vykonávat. Problémy z lokality prakticky vymizely, a vyskytne-li se jakýkoliv problém či nekalá činnost, domovníci-preventisté ihned informují buď správce bytových domů, nebo přímo městskou policii. Dnes již mnoho věcí vyřeší sami domluvou, jelikož si u obyvatel

získali svůj respekt.

Z pohledu správce bytových domů, který má na starosti i tuto lokalitu musím říct, že projekt domovník-preventista, je přesně to co jsme potřebovali, a hodláme v něm i nadále pokračovat.

Ing. Denisa Mahovská, manažer prevence kriminality

Mgr. Kamila Mokrá, vedoucí oddělení správy nemovitostí odboru majetkového

Domovníci-preventisté města Břeclav pro potřeby této příručky uvádějí:

Řešili jsme spousty různých situací, např. se nám podařilo omezit zdržování návštěv nájemníků ve společných prostorách domů. Je zde daleko větší pořádek než na počátku, společné prostory bývají čistější, i když se najdou jedinci, kteří se musí na úklid upozornit. S čím neustále bojujeme, je zavírání vchodových dveří a odkládání pytlů s odpady před kontejnery určené pro komunální odpad. Také se podařilo odhalit tzv. černý pronájem městského bytu, byla upozorněna vedoucí odboru majetkového a ta vzniklou situaci bude řešit.

Domníváme se, že spousta nájemníků nás vnímá pozitivním způsobem, že jsme jim užiteční a nesedíme tu jen tak pro nic za nic. Daleko častěji se na nás obracejí s prosbou o radu nebo o pomoc. Samozřejmě jsou tu i tací, kterým se zdá, že jsme tu k ničemu, ale vždy prostě musí být výjimka, která potvrzuje pravidlo. Naopak občané z okolních domů jsou spokojenější, že je na lokalitě větší klid a už není v okolí lokality takový nepořádek.

Jako pozitivum projektu „Domovník - preventista“ je to, že máme práci a to v místě bydliště, že můžeme ukázat, že se dá žít i jinak než jen v nepořádku a neustálém hluku, město více vnímá, v jakém stavu jsou domy a jednotlivé byty a na základě našeho upozornění se snaží věci řešit a pomalými krůčky naši lokalitu dát do lepšího stavu, než byla doposud. Celý projekt vnímáme pozitivně, protože může být dobrou motivací pro spousty lidí, kteří si myslí, že život jim klade jednu překážku za druhou. Projekt je taktéž dobrou životní zkušeností, naučili jsme se s lidmi lépe jednat, udržet si chladnou hlavu a být trpělivý vůči ostatním nájemníkům. Žádná negativa nás v samotném projektu nenapadají.

Město Kadaň

Ve městě Kadaň pracovali tři domovníci-preventisté. Jeden domovník-preventista na ul. Golovinova v jednom panelovém domě se 7 patry, který má 13 vchodů a ve kterém bydlí asi 600 obyvatel bytového domu – převážně se jedná o seniory, jsou zde také tzv. startovací byty (asi 30) a 2 byty pro nesvéprávné osoby, dále služební byty Policie České republiky a Hasičského záchranného sboru. Další dva domovníci-preventisté pracovali v lokalitě Kadaň-Pruněrov ve 4 bytových domech, které mají 4 vchody a ve kterém bydlí asi 200 obyvatel bytových domů.

Všichni domovníci preventisté měli výborný přehled o protiprávním jednání obyvatelů těchto bytových domů, kdy nejčastěji uváděli odkládání odpadu ve společných prostorách bytového domu, využívání kočárkárny k odkládání jiných věcí, před domem pak odkládání odpadu mimo vyhrazená místa a vytváření nepovolených skládek, v rámci obou lokalit je to pak znečišťování veřejného prostranství. V Kadani-Pruněrově to byly navíc problémy s uživateli návykových látek a alkoholu, špatnou čistotou

v bytech a společných prostorách bytových domů, nepořádek a špína na WC, která jsou umístěna na patře domů.

V části „co se povedlo“ domovníci-preventisté uváděli, že je to zlepšení čistoty pořádku

v domech, odstranění zbytečných předmětů ze společných prostor domů a jejich sklepů a udržení tohoto stavu, pořádek před domem, došlo částečně ke zlepšení mezilidských vztahů mezi obyvateli bytových domů, k dodržování nočního klidu, lidé si také našli cestu k domovníkům-preventistům, za kterými si chodí pro radu.

V části “co se nepovedlo“ pak domovníci-preventisté uváděli, že se nepodařilo poznat všechny obyvatele bytového domu – což komplikuje jejich práci, dále zcela eliminovat odkládání předmětů ve společných prostorách bytového domu, napravit některé ne zcela ideální vztahy mezi konkrétními obyvateli v bytových domech a nepodařilo se zcela eliminovat problém s uživateli návykových látek a alkoholu. Bohužel je zde vidět, zejména u domovníka-preventisty na ul. Golovinova, negativní vliv velkého množství nájemníků na jednoho domovníka-preventistu, kdy skutečně bylo velmi obtížné pracovat a řešit obtíže sám v tak velkém objektu. Naštěstí zbývající dva domovníci -preventisté ochotně svému kolegovi pomáhali v jeho práci.

Celkově je práce domovníků-preventistů ve městě Kadaň velmi dobře hodnocena a projekt bude pokračovat i v dalších letech.

Supervizor projektu „Domovník - preventista“, Bc. Jaromír Kolářík

Město Kladno

Prvních 18 měsíců byla práce domovníka-preventisty ze strany města

ceněna v oblasti okamžité reakce na vzniklé problémy, dennodenní kontrola bezpečnosti. Došlo ke zlepšení většího dodržení domovního řádu, k nahlášení pobytu osob, které nebyly v evidenčním systému objektu,

došlo ke zlepšení dodržování veřejného pořádku. Přístup nájemníků byl velmi individuální a různorodý. Někteří měli konstruktivní a aktivní přístup k řešení problémů se nahoře přispět ke zlepšení. Velká část byla kritická ke všemu a za každou cenu bez ohledu na objektivní stav věci a

nemalou část tvořili vandalové, kteří devastují společné prostory a mnohdy i své (pronajaté) byty. K tomuto velkou měrou napomáhá i anonymita v daných objektech, a to vzhledem k jejich velikosti.

Přínos projektu je vidět ve větším propojení a spolupráci několika složek působících v oblasti situační prevence a zároveň v oblasti bytové a majetkové. V době působení domovníka došlo ke zvýšení bezpečnosti, zvýšení veřejného pořádku jak v objektech, tak i v jejich okolí, k minimalizaci pobytu neoprávněných osob a k urychlení drobných oprav a závad.

Bohužel pro nezáměr o pozici domovníka-preventisty musel být projekt ukončen předčasně.

Zuzana Bělohradská, Magistrát města Kladna

oddělení sociální práce, krizového řízení a bezpečnosti

Město Nový Bydžov

Domovník-preventista provádí svou práci ve dvou lokalitách, ve kterých je

celkem 8 bytových domů. Jedná se o Dukelskou třídu a ul. Na Staré Cidlině, kde jsou 4 bytové domy, každý má svůj vchod a celkem je zde 22 bytů, v kterých žije 48 osob. Druhá lokalita je na ul. U Mlýna, kde jsou taktéž 4 bytové domy s

celkem 4 vchody, kde je 24 bytů a kde žije celkem 28 osob. Celkem tedy pracuje domovnice s 72 obyvateli bytových domů. Práci domovníka-preventisty zde vykonává sama. Součástí práce domovníka-preventisty je i dozor nad okolím těchto domů a navíc domovnice provádí dozor nad nedalekým hřištěm pro děti a mládež, kdy se jedná o dětské hřiště

Rákosníček na ul. Fučíkova a skatepark na ul. Osecká, kde provádí dozor nad čistotou, pořádkem, bezpečností hřišť a dbá na dodržování jejich provozní doby. Domovník věnuje většinu svého volného času v udržování pořádku ve společných prostorách domů a veřejných prostranstvích kolem domů. I když jde často o dlouhodobější činnost (opakované upozorňování a výzvy), zpravidla se podaří docílit úklidu. Dále pracuje domovník jako „styčný důstojník“ mezi městem a nájemníky. V případě jakýchkoli změn ve městě jsou nájemníci jednotlivě seznamováni se situací. V našem případě se jednalo zejména o zavádění nového odpadového systému a jeho vysvětlování nájemníkům ze strany domovnice ve spolupráci s Technickými službami. Znalost obyvatel má domovnice velmi dobrou, má také výborný přehled o protiprávním jednání obyvatelů těchto bytových domů, kdy nejčastěji uvádí porušování domovního řádu, zejména odkládání předmětů ve společných prostorách domu, znečišťování domů odpadky; drobné krádeže obecního majetku – zejména krádeže žárovek. V okolí bytových domů je to pak znečišťování odpadky a vytváření nepovolených skládek. Povědomí domovnice o problematice celé lokality je také velmi dobré, kdy nejčastějším uváděným problémem je zakládání nepovolených skládek a parkování vozidel na travnaté ploše před bytovými domy. Taktéž má domovnice přehled o návštěvách v bytech bytových domů a tak je schopna zabránit případnému nelegálnímu bydlení. Nejtěžší na práci domovníka je jednání s nájemníky. Díky práci získala domovnice větší sebevědomí, lepší postavení mezi sousedy, naučila se hodně nových věcí. Bohužel je vidět, že postupně upadá „prvotní“ zápal – jednání s nájemníky není jednoduché a postupně domovníka „semele“ a vede až k rezignaci.

Pozitivní vliv domovníka-preventisty na lokalitu lze vidět, kdy domy (lokalita) je čistější – uklizenější společné prostory bytových domů a

veřejná prostranství kolem těchto domů; v domech je celkově lepší bydlení – lidé více dodržují pravidla bydlení. Ovšem jsou zde i negativní jevy v práci domovníka-preventisty, např. vznikající problémy mezi domovníkem a nájemníky; problémy mezi nájemníky navzájem (související zejména právě s úklidem).

Vliv domovníka na začátku projektu byl velmi značný. Postupem času se tento vliv ale snižuje. Nájemníci si na domovníka zvykli a to, co stačilo říci jednou či dvakrát, je dnes opakováno několikanásobně, někdy i bez jakéhokoli výsledku, kdy se musí zúčastňovat velmi často městská policie. To na začátku projektu nebylo nutné. Velmi často také dochází ke střetům mezi nájemníky a domovníkem, kdy autorita domovníka postupem času také klesá. V prvním roce projektu byl domovník skutečně respektován. Faktorů, které toto způsobují, bude asi celá řada, hlavním bude ale asi ztráta motivace domovnice s nastupujícím koncem projektu.

Ing. Mgr. Eva Bielíková, vedoucí odboru Správa majetku města MÚ Nový Bydžov, vedoucí Technického útvaru

Město Ralsko

Domovníci-preventisté města Ralska po celou dobu projektu „Domovník - preventista“ pracovali ve dvou lokalitách a to v části

Ralsko-Ploučnice ve dvou bytových domech a v části Ralsko-Kuřivody ve třech bytových domech. Oba bytové domy v části Ralsko-Ploučnice mají celkem 11 vchodů a bydlí v nich asi 250 osob. Součástí práce

domovníků-preventistů byl nejen dozor v bytových domech, ale i v okolí

obou domů, kde se navíc nachází sportovní areál, jehož součástí je fotbalové hřiště a dvě budovy určené ke sportu, setkávání dětí v rámci kroužků, vzdělávání, promítání filmů a je zde i tančírna. Součástí areálu je i požární nádrž. V této části Ralska nejčastěji domovníci-preventisté uváděli porušování domovního řádu, kouření a požívání alkoholických nápojů ve společných prostorách domu, znečišťování domů psími exkrementy, pobyt bezdomovců v objektech, nepovolené skládky, nepořádek pod okny bytových domů, drobné krádeže obecního majetku – kliky, žárovky a poškozování bytových domů. V okolí bytových domů to pak bylo znečišťování odpadky a vytváření nepovolených skládek. Nejčastějším uváděným problémem před domy bylo požívání alkoholu na veřejném prostranství.

V části Ralsko-Kuřivody mají všechny tři bytové domy celkem 15 vchodů a bydlí v nich asi 360 osob. Za posledním bytovým domem je pak umístěna malá prodejna potravin, kde se velmi často scházejí problémové skupiny osob. Nejčastějším protiprávním jednáním byly v této části nepovolené skládky, odkládání odpadu mimo vyhrazená místa, porušování domovního řádu – kouření a požívání alkoholických nápojů ve společných prostorách domu, znečišťování domů psími exkrementy, pobyt bezdomovců v objektech, drobné krádeže obecního majetku – kliky, žárovky a poškozování bytových domů. Před domy a v okolí prodejny pak požívání alkoholu a znečišťování veřejného prostranství.

Domovníci preventisté ve všech „svých“ bytových domech také prováděli drobné opravy, které byly předem schváleny bytovým technikem města Ralsko. Jednalo se především o výměnu žárovek, klik od dveří v domech, drobné opravy bytových zvonků, výměna vizitek na bytových zvoncích a na bytových dveřích, opravy parapetů, výměny částí krytiny (linolea) ve společných prostorách bytových domů, drobné opravy zábradlí, drobná

malba. Domovníci-preventisté taktéž pomáhali starým a nemohoucím lidem, navíc jim byli ochotni a schopni provést drobné opravy v bytech – zejména opravy kapajících vodovodních baterií a výměny elektrických baterií v požárních hlásičích.

Domovníkům-preventistům v Ralsku se kromě celkového omezení protiprávního jednání v domech a jejich okolí povedlo také to, že mnoho obyvatel domů začalo domovníkům-preventistům věřit, spolupracovat s nimi na zlepšení pořádku a čistoty v bytových domech i jejich okolí. Taktéž se podařilo eliminovat na minimum nepořádek a pití alkoholu před domy ve spolupráci s asistenty prevence kriminality.

Bohužel i v Ralsku byla a stále je skupina obyvatel bytových domů, kteří domovníkům-preventistům dělají problémy – nechtějí je respektovat a nechtějí respektovat ani zákon. Změna tohoto stavu je ovšem práce na dlouhé roky.

V současnosti město Ralsko, na základě výborných výsledků jednotlivých domovníků-preventistů ve výborně připraveném projektu „Domovník - preventista“ zaměstnává i nadále pět domovníků preventistů, kteří i po skončení projektu budou pokračovat ve své práci.

Bc. Jana Srbová, koordinátorka projektu „Domovník - preventista“ ve městě Ralsko

Město Rotava

Na pořádek v problémových lokalitách města Rotava dohlíželo celkem šest domovníků-preventistů. Jejich práce nebyla vůbec jednoduchá, protože díky složení obyvatelstva se ve „svých“ bytových domech na sídlišti setkávali s širokou paletou protiprávního jednání nebo obtěžujícího chování. Nejednalo se jen o protiprávní jednání a chování dospělých osob, ale i nevhodné jednání a chování dětí do 15 let, což vyžadovalo nové

přístupy v jednání a řešení tohoto problémového chování. Taktéž bytové

domy vykazovaly známky vandalismu a nezájmu obyvatel o kvalitu bydlení. To ale bylo dříve. Dnešní problémové bytové domy ve městě Rotavě nejsou poznat od domů ostatních. Čisté a opravené fasády, pořádek v okolí domů,

čistota ve společných prostorách, pořádek ve sklepích, větší úcta obyvatel ke „svému“ domu, klid ve dne i v noci. Bylo by asi příliš odvážné říci, že to je vše jen výborná práce domovníků-preventistů. Je ale pravdou, že díky výborné práci zaměstnanců úřadu města Rotavy v čele se starostou, odpovědné práci domovníků-preventistů a asistentů prevence kriminality, strážníků a ostatních spolupracujících subjektů, se tak podařilo téměř zcela eliminovat problémy, které Rotavu řadily mezi problémová města. Domovníci-preventisté ve městě Rotava ale mají také jedno prvenství. Jedna žena z týmu je zároveň i mentorkou ostatním domovníkům-preventistům. Rozdává jim úkoly, stanoví priority v jejich práci, pomáhá je řídit, vést a také plánovat směny, je jim vzorem, pomocníkem a rádcem. Takový je tým domovníků-preventistů ve městě Rotava, který bude pokračovat i v dalších letech ve své práci.

Supervizor projektu „Domovník-preventista“, Bc. Jaromír Kolářik

Město Valašské Meziříčí

Za dobu působení domovníků-preventistů ve Valašském Meziříčí byly vyřešeny všeobecné úkoly, zejména zkvalitnění bydlení na všech

vybraných lokalitách, sousedské vztahy, mezilidské vztahy, dodržování nočního klidu, dodržování úklidu uvnitř bytových domů a v jejich okolí, venčení psů v okolí lokalit, grilování na venkovních

prostorech, snaha o snížení hlasitých akcí a projevů, sousedské posedávání a nevytváření nedovolených skládek u popelnic těchto bytových domů.

Mgr. Monika Zajícová, manažer prevence kriminality Valašské Meziříčí

Sami domovníci-preventisté města Valašské Meziříčí pro potřeby této příručky uvádějí:

Dá se říci, že většina našich spoluobčanů, po prvotních rozporuplných projevech, nakonec došla k závěru, že naše práce má své opodstatnění i výhody vyplývající z naší práce pro ně. Obraceli se na nás s různými otázkami a upozorněními na některé nepravosti, případně i s různými připomínkami. Domníváme se, že jsme byli přínosem a důležitou složkou pomoci v práci městské policie i samotných občanů Valašského Meziříčí. Zvláště pak nájemníků v bytových domech.

Pozitiva: podstatné zlepšení vzájemných vztahů mezi jednotlivými nájemníky a spoluobčany, občanského soužití a veřejného pořádku. Otupevání hran a vytváření schůdných cest při vzájemné komunikaci občanů města s uživateli bytů v sociálně vyčleněných lokalitách. Zlepšení sociální prevence ve městě. Usnadnění práce městské policie a využívání

získané osobní a místní znalosti v lokalitách při práci městské policie a součinnost s ostatními složkami orgánů veřejné moci.

Negativa: žádná negativa nás v samotném projektu nenapadají, snad velice obtížná práce s uživateli omamných a psychotropních látek, sociálně nepřizpůsobivými osobami, osobami duševně narušenými, osobami agresivními, jejichž chování nelze předvídat a bezprostředně tak hrozí fyzické napadení a ohrožení.

Město Varnsdorf

Když jsem před dvěma lety nastoupila na pozici domovník-preventista, měla jsem jistou představu o náplni této práce. Nyní vidím, že tato práce je velmi zajímavá a rozmanitá – jedná se především o komunikaci s lidmi a zajišťování pořádku a bezpečnosti obyvatelů bytových domů. Po dobu „našich služeb“ se událo mnohé, provázeno jak dobrými, tak i špatnými a někdy řekneme i komickými událostmi.

Některé kladené cíle splněny byly jako např. výrazné zlepšení komunikace mezi obyvateli bytových domů a prevence bezpečnosti před nevídanými

nočními návštěvníky. Na našem pracovišti je větší pořádek a čistota, zlepšily se vztahy mezi lidmi, nedochází k takovému poškozování majetku a snížila se i hlučnost v blízkém okolí objektů.

Chtěla bych také zmínit

domovníky z pečovatelských domů, kdy s velkou trpělivostí naslouchali lidem důchodového věku, protože s těmito lidmi není jednání vždy jednoduché a ve všech případech se dosáhlo pozitivních vyřešení. Mezi domovníky a bytovou správou máme velmi dobrý vztah a pokud je něco

v nepořádku, bytová správa téměř okamžitě zajistí opravy závad. Mezi mentorem a domovníky panovala dobrá spolupráce.

Do budoucna by bylo vhodné, aby tato pozice byla zachována z toho důvodu, abychom společně dotáhli předsevzetí k zajištění pohodovému bydlení a společného života v bytových domech a jeho blízkém okolí.

Dana Machalová, domovník-preventista, Varnsdorf

Město Vysoké Mýto

Domovník-preventista města Vysoké Mýto prováděl výkon svého zaměstnání ve svém městě na dvou místech. Jednalo se o ul. Husova, kde trvale i bydlí a dále o ul. Čapkovská. Na ul. Husova pracoval ve dvou bytových domech, kde je 7 vchodů a kde bydlelo v době projektu asi 200 osob a na ul. Čapkovské v ubytovně s 1 vchodem, kde bydlelo asi 60 osob. Práce domovníka-preventisty byla v těchto dvou lokalitách velmi náročná a to jednak z důvodu dosti velké vzdálenosti mezi oběma objekty a také z důvodu velkého množství obyvatel obou objektů. Je také velmi těžké posoudit, zda to, že domovník-preventista bydlel v místě svého zaměstnání, bylo výhodou nebo nevýhodou, neboť řešit problémy se svými příbuznými a známými, jak se ukázalo, bylo velmi problematické. Navíc občané kontaktovali domovníka-preventistu i mimo pracovní dobu

v jeho bytě, což u něj postupem času vyvolávalo pocit vyhoření.

Největším problémem, jak v bytových domech, tak v ubytovně, bylo odkládání odpadu ve sklepích domu, odkládání odpadu mimo vyhrazená místa před

domem a vytváření nepovolených skládek, porušování domovního řádu –

kouření a požívání alkoholických nápojů ve společných prostorách domu, závady v občanském soužití (hádky a nadávky mezi nájemníky a celými rodinami), a také poškozování majetku města – rozbité žárovky, poškozené kliky dveří a vypínače společného osvětlení na chodbách domu. V ubytovně to pak byly navíc znečištěné společné WC, umývárna a kuchyň. Před bytovými domy i ubytovnou se pak často dělo znečišťování veřejného prostranství.

V části „co se povedlo“ je jednoznačně vidět, že díky práci domovníka-preventisty je větší pořádek u kontejnerů na domovní odpad, větší čistota ve společných prostorách bytového domu, pořádek ve sklepích, omezení požívání alkoholu ve společných prostorách bytového domu a omezení poškozování majetku – zejména psaní po zdech domu a také se podařilo vybudovat posilovnu pro cvičení obyvatel lokality Husova, pergolu pro společné trávení volného času a dětské hřiště pro hry dětí. V ubytovně se navíc jednoznačně zlepšil pořádek ve společných WC, umývárně a kuchyni a taktéž se ubytovna začala pomalu ve společných prostorách rekonstruovat (opravy zdí, výmalba apod.). Díky společné práci bytového podniku, Městské policie Vysoké Mýto, domovníka-preventisty a asistentů prevence kriminality se také využívá společná umývárna ubytovny pro hygienu osob bez domova.

V části „co se nepovedlo“ je pak jednoznačně vidět, že se nepodařilo přesvědčit všechny obyvatele bytového domu a ubytovny ať nedělají nepořádek ve společných prostorách domu, a nevytvářejí nepovolené skládky. S touto problematikou „válčil“ domovník-preventista po celé dva roky a přesto se v bytovém domě objevuje občas nepořádek a to jak v domech, tak v jejich okolí.

Závěrem lze říci, že práce domovníka-preventisty ve městě Vysoké Mýto, a to také díky výborné spolupráci s bytovým odborem města Vysoké Mýto

a ostatními spolupracujícími subjekty, tak byla jednoznačně pozitivně hodnocena a město Vysoké Mýto počítá s pokračováním projektu „Domovník - preventista“ i v dalších letech.

Bc. Petr Burian, mentor domovníka-preventisty Vysoké Mýto

Město Žďár nad Sázavou

Práce domovníka-preventisty byla velmi úspěšná. Povedlo se zejména uklidit bytové domy, domovník-preventista si stále hlídá paní uklízečku, aby její práce byla 100 %, podařilo se bytové domy vymalovat, byly vyklizeny kočárkárny a byl nastolen pořádek a čistota, V bytových domech funguje osvětlení a jsou opraveny vstupní dveře, byly zorganizovány jarní úklidy, domovník-preventista navrhl několik opatření, která zlepšila život nájemníků (přemístění laviček mimo domy, popelníky pro kuřáky, stojan na kola), byly vyklizeny společné prostory. Za dva roky působení domovníka-preventisty byly doplněny hasicí přístroje, začaly opravy budov, kdy domovník-preventista dohlížel na pořádek, kvalitu oprav, zajišťoval přístupy do prostorů, které měly být opraveny, zprostředkovával kontakty s nájemníky bytů, kteří se dočkali oprav v bytech, aktivně pomohl při nahlášení a zmírňování dopadů havárií vodovodů, elektroinstalace, střechy, vytopení sklepů z důvodu chybějící izolace bytových domů atd. Domovník-preventista pravidelně dohlíží na dodržování domovního řádu, uklidňuje hádky na chodbách, bohužel také musí občas volat policii. Domovník-preventista také pomohl i starým a opuštěným nájemníkům (třeba nakoupil, zavezl k lékaři, doprovodil na policii), řešil obtíže dlouhodobě nemocných s nástupem a potom výstupem ze sanitky v době sněhových závějů nebo rozmočeného trávníku, pomáhal radou a pomocí při domácích neshodách, řešení chování dětí a mládeže, užívání návykových látek a také kontroloval pořádek u kontejnerů na

domovní odpad, přičemž také ubylo tzv. „černých vývozů“ nepotřebného materiálu cizími lidmi.

Dagmar Pálková, manažer prevence kriminality

Sám domovník-preventista města Žďár nad Sázavou pro potřeby této příručky uvádí:

Práci domovníka vykonávám v obci Žďár nad Sázavou 3 a to v lokalitě kde jsou městské byty takzvané svobodárny. V jedné svobodárně jsou tři patra a v každém patře je po dvanácti bytech, jedná se o byty 1+1, těchto domů je zde 7. Kontroly těchto svobodáren provádím denně a to kontroly suterénu, podest a pater. Z těchto sedmi svobodáren jsou nejproblémovější svobodárny tři, kde bydlí početnější rodiny a to nejen romské a dochází zde k nadměrnému hluku, scházení se mládeže požívání alkoholu a drog. Na těchto třech svobodárnách je zapotřebí častějších kontrol a v některých případech kontroly provádíme s asistenty prevence kriminality a městskou policií a to i ve večerních hodinách. Práce domovníka-preventisty představuje každodenní komunikaci s nájemníky, v lokalitě vykazování mládeže z prostor domů, kontroly svobodáren, nahlašování poškození majetku města, závady v domě a v blízkosti domů, komunikace se zaměstnanci městského úřadu jako je technická správa budov, majetkoprávní oddělení, komunální odbor. Vše, co se událo v každém dni, zapisuji a odesílám svoji mentorce, popřípadě vedoucímu městské policie. Po zavedení kamerového systému v nejvíce problémové lokalitě kontroluji záznamy, když se zde stane mimořádná událost, když se jedná o poškození majetku nebo jiný přestupek, na požádání policie a povolení městské policie pak stahuji i záznamy. Od nastoupení do této funkce se podařilo mnoho věcí – například probíhá komunikace s městským úřadem, začalo se konečně investovat do svobodáren (výměna oken v suterénu, vyzdívky

prostupů, výmalba, protažení kabeláže výměna zásuvek v bytech atd.). V minulém roce jsem požádal technickou správu o provedení izolace na svobodárně č. 6, která by se měla tento rok zahájit, na svobodárně č. 4 by měla již také tento rok začít výměna oken a poté zateplování domu. Většina nájemníků těchto svobodáren (1-7) to vnímají velice dobře už z toho důvodu, že za celá léta s nimi nikdo nemluvil o jejich problémech v domě nebo v bytech, každá svobodárna má na mně telefonický kontakt a jelikož mám zavedené dělené směny, mohou mě navštívit v kanceláři od 17.00 - 18.00 každý pracovní den.

Celkově projekt vnímám jako velice úspěšný. Naučil jsem se mimo jiné to nejdůležitější, a to je odolat psychickému nátlaku ze strany občanů, kteří nechtějí, aby se dodržovalo to, co se po nich chce. Projekt „Domovník – preventista“ mě pomohl při setkání dobré praxe poznat jiné lokality a čerpat nové zkušenosti.

3 PŘÍPRAVNÉ OBDOBÍ PŘED VZNIKEM POZICE DOMOVNÍK-PREVENTISTA

Rozhodnutí, zda realizovat projekt „Domovník - preventista“ a tak zřídit pozici domovníka-preventisty v obci či městě, musí předcházet důkladné zvážení všech okolností majících vliv na činnost budoucího projektu a také zajistit spolupráci všech subjektů se na něm podílejících.

Zejména se jedná o ujištění se, zda v obci existuje sociálně vyloučená (riziková) lokalita a dále následuje;

- vyhodnocení bezpečnostní situace v obci;
- analýza objektů a prostor, do kterých chceme nasadit pozici domovníka-preventisty;
- posouzení obecní/městské policie a asistentů prevence kriminality ve smyslu počtu, rozvržení směn apod.;
- definování jasných cílů – čeho, čím a jak chceme projektem dosáhnout, včetně náhledu občanů na tuto problematiku;
- analýza pracovního místa domovník-preventista;
- ověření zájmu o pozici domovníka-preventisty;
- možnosti obce či města v oblasti investic do budoucího projektu;
- vyhodnocení rizik projektu;
- předpoklady a podmínky pro udělení dotace a realizace projektu „Domovník - preventista“.

3.1 Sociálně vyloučená lokalita

Sociálně vyloučenou lokalitou se rozumí území nebo oblast obývaná významnou měrou osobami, které jsou sociálně vyloučené, nebo jsou

ohrožené sociálním vyloučením a vyznačujícími se velmi specifickými územními a sociálními charakteristikami jako např. vyšší mírou nezaměstnanosti, nižší úrovní vzdělanosti, vyšší kriminalitou atd. Sociálně vyloučená lokalita je tak zpravidla označováno jako místo, kde se soustřeďují lidé, poznamenaní sociálním vyloučením.

Sociální vyloučení je proces, kdy jsou lidé vyčleněni ze společnosti.

Sociální vyčlenění je dáno omezení přístupu ke vzdělání, sociálním službám a na trh práce, omezení kontaktů se sociálním okolím, veřejným a politickým životem a ztížené možnosti řešení osobních problémů, jako je například nemoc či zadlužení.

Prostředí sociálně vyloučené lokality je poznamenáno nízkou kvalitou bydlení, špatnými hygienickými poměry a v neposlední řadě též zvýšeným výskytem rizikových forem chování tamních obyvatel, jako je kriminalita, alkoholismus, narkomanie, gamblerství apod.

Sociálně vyloučená lokalita je podmínkou vzniku projektu „Domovník - preventista“. Někdy ve městech ucházejících se o projekt „Domovník - preventista“ hovoříme o tzv. „rizikových“ lokalitách – tedy lokalitách, které se vyznačují všemi aspekty sociálně vyloučené lokality, avšak za sociálně vyloučenou lokalitu nejsou ještě vyhlášeny, což je akceptovatelné.

3.2 Vyhodnocení bezpečnostní situace v obci

Jedná se o specifickou bezpečnostní analýzu, která nám určuje celkovou bezpečnostní situaci v konkrétní obci. Tato bezpečnostní analýza⁶ se zpravidla skládá:

---

⁶ Metodika pro tvorbu strategických dokumentů prevence kriminality a víceletých bezpečnostních analýz Ministerstva vnitra

- a) z analýzy protiprávních činů (přečiny, zločiny, přestupky) = vývojové trendy trestné činnosti (analýzu kriminality) a přestupků;
- b) ze sociálně-demografické analýzy (vybrané ukazatele, které souvisí s vývojem kriminálně rizikových jevů = nezaměstnanost, sociální dávky odrážející míru chudoby);
- c) z institucionální analýzy (subjekty, které působí preventivně a ovlivňují úroveň veřejného pořádku a bezpečnosti).

3.2.1 Analýza protiprávních činů

Pro účely této analýzy se jedná o shromáždění dat:

- a) o celkové kriminalitě v daném městě nebo obci;
- b) o druzích kriminality, včetně vývoje trestných činů a přečinů a jejich počtu:
  - majetková kriminalita;
  - násilná kriminalita;
- c) o objasněnosti trestné činnosti;
- d) o druzích pachatelů a obětí kriminality;
- e) o kriminalitě sociálně vyloučených skupin obyvatelstva.
- f) o prostorové a časové dislokaci kriminality a způsobu páčání protiprávních činů;
- g) o přestupcích:
  - proti veřejnému pořádku;
  - proti občanskému soužití;
  - proti majetku;
  - na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi;
  - proti obecně závazným vyhláškám v oblasti bezpečnosti a veřejného pořádku.

3.2.2 Sociálně-demografická analýza

Účelem této analýzy je zmapovat:

- počet obyvatel obce nebo města a vývoj tohoto počtu;
- počet nezaměstnaných za rok x, y; meziroční srovnání a index na 10 tisíc obyvatel;
- počet vyplacených sociálních dávek závislých na výši příjmu na území obce respektive ve správním obvodu okresu či ORP⁷ (dávky hmotné nouze: příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení, mimořádná okamžitá pomoc; dávky státní sociální podpory: přídavek na dítě, rodičovský příspěvek, příspěvek na bydlení) za rok x, y; meziroční srovnání a index na 1 tisíc obyvatel;
- existence sociálně vyloučených lokalit na území obce – uvést název lokality, její stručný popis a odhadovaný počet obyvatel, včetně jejich národnostního složení;
- další rizikové sociální faktory.

3.2.3 Institucionální analýza

Cílem této analýzy je získat přehled a provést vyhodnocení dosavadních aktivit orgánů státní správy, samosprávy, nestátních neziskových organizací a dalších institucí působících v oblasti sociální a situační prevence s důrazem na prevenci sekundární a terciární. Důležité je také posoudit míru jejich vzájemné informovanosti, kvalitu spolupráce a vytipování duplicitních, neefektivních, případně chybějících aktivit a služeb. Při zpracování institucionální analýzy lze využít všechny dostupné strategické, koncepční a přehledové materiály, které jsou, byť i jen

---

⁷ Obec s rozšířenou působností

částečně obsahově průnikové s oblastí prevence kriminality (může se jednat např. o plány rozvoje města, komunitní plány, přehledy zařízení a služeb různých resortů apod.).

Při bezpečnostní analýze je třeba dále vytipovat, identifikovat a posuzovat:

- rizika v obci, které je nutno řešit – bezdomovectví, nezaměstnanost, malá vzdělanost, zadlužování atd.;
- místa, která kriminalitu vytvářejí nebo přitahují;
- vytipování subjektů, které se budou na způsobech řešení podílet a určení způsobů těchto řešení;
- zakomponování navrhovaných opatření k řešení identifikovaných problémů, nebo rizik do celkového (komplexního) řešení nebo odstranění problému/rizika,
- finanční zajištění navrhovaných opatření,
- vymezení aktivit (dílčích projektů),
- způsob měření efektivity dopadů jednotlivých opatření, aktivit a projektů,
- rozdělení odpovědností za realizaci plánu.

Po vyhodnocení bezpečnostní situace v obci je dále vhodné zmapovat problémové bytové domy/ubytovny a jejich obyvatele.

3.3 Podrobnější analýza prostředí výkonu práce domovníka-preventisty

Detailní analýzou pracovní pozice domovník-preventista rozumíme shromáždění všech údajů:

- o konkrétní pracovní náplni domovníka-preventisty;

- metodách jeho práce – audio-vizuální kontrola, fyzická kontrola, využití kamerového systému;
- místu výkonu práce;
- odpovědnosti za práci;
- pracovních podmínkách domovníka-preventisty.

Na základě této analýzy lze pak velice přesně:

- nastavit obsah pozice domovník-preventista;
- ujasnit požadavky výběrového řízení;
- upřesnit počet domovníků-preventistů v projektu;
- specifikovat ústroj a výstroj domovníka-preventisty;
- najít správný počet členů a odbornost realizačního týmu projektu.

3.3.1 Definice bytového domu a ubytovny

Domovník-preventista vykonává svou práci v bytovém domě nebo ubytovně, která je v majetku obce/města. Pro přehled, můžeme jako

Obrázek č. 5: Bytový dům
a domovník-preventista Vysoké Mýto

definici bytového domu, nebo ubytovny použít vyhlášku o obecných požadavcích na využívání území (vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, ve znění vyhlášky č. 269/2009 Sb.).

Bytový dům

Stavbou pro bydlení je bytový dům, ve kterém více než polovina podlahové plochy odpovídá požadavkům na trvalé bydlení a je k tomuto účelu určena.⁸ Bytový dům je tedy stavba pro bydlení, ve které se nachází více bytů a kromě nich ještě další prostory označované jako "společné". Obvykle mezi ně patří vstupní haly, chodby, schodiště, sklepy a případně také prádelny, půdy ad. U bytového domu může, ale nemusí, být také dvorek nebo zahrada.

Ubytovna

Ubytovnou, tedy stavbou ubytovacího zařízení, je stavba nebo její část, kde je poskytováno ubytování a služby s tím spojené. Tato kategorie

Obrázek č. 6: Ubytovna
a domovník-preventista Vysoké Mýto

bydlení patří mezi ostatní ubytovací zařízení, kterými jsou zejména ubytovny, koleje, svobodárny, internáty, kempy a skupiny chat nebo bungalovů, vybavené pro poskytování přechodného ubytování⁹.

Ubytovnou také rozumíme budovu či soubor budov, které slouží pro hromadné ubytování osob a má charakter ubytovacího zařízení, které má obvykle spíše funkci podpůrnou či pomocnou a slouží k přechodnému nebo nouzovému poskytování ubytování.

⁸ § 2 písm.a) bod 1.vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, ve znění vyhlášky č. 269/2009 Sb.

⁹ § 2 písm.c) bod 4.vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, ve znění vyhlášky č. 269/2009 Sb.

Analýza bytového domu nebo ubytovny

V této části analýzy je třeba v bytovém domě/ubytovně provést:

- obecný popis bytového domu/ubytovny – počet domů, počet vchodů v domě, počet pater;
- posoudit technický-stavební stav objektu;
- zjistit počet a rozsah závad;
- ověřit plánované opravy nebo rekonstrukce;
- zjistit bezpečnostní a požární rizika;
- zjistit nejčastější způsoby porušování zákona;
- zkontrolovat technické bezpečnostní prostředky – kamerový systém, mechanické zábranné systémy, elektronické zabezpečovací zařízení atd.;
- ověřit nejvýhodnější způsob kontroly bytového domu/ubytovny a jejich četnost.

Obrázek č. 7: Domovník-preventista
Vysoké Mýto

3.3.2 Definice blízkého okolí bytového domu nebo ubytovny

Domovník-preventista vykonává také svou práci v okolí bytového domu nebo ubytovny. Okolím bytového domu nebo ubytovny se myslí nejbližší okolí, tj. chodník, dvůr, zahrada, travnaté plochy, které přímo sousedí s bytovým domem nebo ubytovnou, nebo hřiště, pískoviště, sportoviště, parkoviště a prostor kontejnerů na domovní odpad, které jsou u bytového

domu/ubytovny. Je třeba také připomenout, že své zaměstnání domovník-preventista vykonává na veřejném prostranství¹⁰. Proto je třeba se ujistit, zda všechny plochy, které se nacházejí v blízkosti bytového domu nebo ubytovny (popř. další plochy jako hřiště atd.), kde má domovník-preventista pracovat, spadají do pojmu veřejného prostranství, nebo zda se jedná o soukromé pozemky.

Z praxe se jeví jako zcela nejlepší řešení, vytvořit domovníkovi-preventistovi pro jeho práci mapku, ve které je zakreslen bytový dům/ubytovna a blízké okolí (a další plochy jako hřiště atd.), ze které bude zcela zřejmé, na jakých plochách bude domovník-preventista vykonávat svou práci.

Analýza okolí bytového domu nebo ubytovny

I u této části analýzy je třeba u bytového domu/ubytovny provést:

- obecný popis blízkého okolí;
- konkrétní popis staveb stojících v blízkém okolí – dětská hřiště, parkoviště apod.;
- ověřit počet nádob na domovní odpad ve vztahu k počtu obyvatel;
- zjistit počet a rozsah závad;
- zjistit bezpečnostní a požární rizika;
- zkontrolovat technické bezpečnostní prostředky – např. kamerový systém;
- ověřit způsob a četnost kontroly okolí bytového domu/ubytovny.

---

¹⁰ Veřejným prostranstvím jsou všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru – § 34 zák.č.128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení).

3.3.3 Definice ostatních míst, kde bude pracovat domovník-preventista

Mezi prostory, kde může domovník-preventista za určitých podmínek také vykonávat svou práci, mohou být i různé kulturní místnosti, posilovny nebo herny, které nemusí být nutně součástí bytového domu/ubytovny, které je hlavním místem výkonu práce domovníka-preventisty, ale domovník-preventista do nich pravi jejich chod, nebo zde zabezpečuje pořádek a bezpečnost, popř. je v závislosti na provozní době odemýká a zamyká.

Obrázek č. 8: Domovník-preventista města Ralsko

Analýza dalších míst a prostor kde bude domovník-preventista pracovat

Je třeba provést:

- přesný popis těchto míst a prostor (hřiště, pískoviště, herny, posilovny atd.);
- ověřit počet a rozsah závad;
- zjistit bezpečnostní a požární rizika;
- zkontrolovat technické bezpečnostní prostředky – např. kamerový systém;
- ověřit způsob a četnost kontroly.

3.3.4 Demografická analýza obyvatel bytového domu nebo ubytovny

U této analýzy se jedná o údaje a podrobnější zjištění:

- přibližného množství obyvatel bydlících v bytovém domě/ubytovně;
- věku obyvatel;
- zaměstnanosti obyvatel;
- jejich případného protiprávního jednání – druh a počet.

Tato konkrétní analýza slouží nejen k lepšímu nastavení pozice domovník-preventista (s kým bude pracovat), ale poslouží i k případné identifikaci kandidátů na pracovní pozici domovník-preventista.

3.4 Osoba domovníka-preventisty

Výběr domovníka-preventisty patří v projektu „Domovník-preventista“ ke klíčové aktivitě. Domovník-preventista bude osobou, která bude jednat

Obrázek č. 9: Bytový dům
města Varnsdorf

s obyvateli bytových domů/ubytoven; bude spolupracovat se zaměstnanci různých odborů města, s obecní/městskou policií a dalšími subjekty; bude psát příslušná hlášení a oznámení a bude přímým podřízeným svému

mentorovi – zaměstnanci obce/města či obecní/městské policie.

Při výběrovém řízení na pozici domovníka-preventisty je třeba proto věnovat maximální pozornost této problematice, jak již bylo nastíněno

v kapitole   cílové   skupin   projektu

„Domovník - preventista“.

Tedy ujasnit si, že máme v obci/městě příslušné kandidáty, kteří splní nastavené požadavky a budou mít zájem pracovat na této pozici.

Kandidát na pozici domovníka-preventisty by měl splňovat tyto požadavky¹¹:

- být státním občanem ČR;
- min. věk 18 let;
- plná svéprávnost;
- doložit oficiální dokument potvrzený formální vzdělávací institucí, že dokončil minimálně základní školu (tj. předložení vysvědčení z osmého resp. devátého ročníku ZŠ, výučního listu, absolvování střední školy, nebo vysoké školy);
- být k výkonu práce domovníka-preventisty způsobilý, tj. na základě lékařské prohlídky způsobilý k výkonu práce v noci, výkonu práce ve směnném provozu, být schopen občůzkové činnosti v objektu i mimo něj a práce na PC;
- doložit výpisem z rejstříku trestů, který není starší 3 měsíců, že nebyl v posledních třech letech odsouzen pro úmyslný trestný čin nebo v posledním roce pro trestný čin spáchaný z nedbalosti;
- doložit formou předložení čestného prohlášení, které nesmí být starší 3 měsíců, že proti němu není vedeno trestní stíhání;
- doložit formou předložení čestného prohlášení, které nesmí být starší 3 měsíců, že nebyl v posledním roce opakovaně (dvakrát a vícekrát), uznán vinným z přestupku na úseku ochrany před alkoholismem a

---

¹¹ Vycházíme z úspěšných výběrových řízení asistentů prevence kriminality

jinými toxikomaniemi, proti veřejnému pořádku, proti občanskému soužití a proti majetku;

- doložit formou čestného prohlášení, že nepobírá starobní důchod;
- doložit, že v sociálně vyloučené lokalitě (nejlépe v bytovém domě nebo ubytovně) kde bude vykonávat práci domovníka-preventisty, má min. 1 rok bydliště anebo lokalitu (bytový dům, nebo ubytovnu) dokonale zná;
- absolvovat vstupní vzdělávání domovníka-preventisty a úspěšně splnit příslušný písemný test a ústní pohovor.

Měl by mít osobnostní kvality

- beztrestnost, čestnost, vstřícnost a pravdomluvnost;
- respektování základního etického kodexu a společenských norem chování;
- proaktivní postoj k bezpečnosti a veřejnému pořádku;
- kladný vztah k bezpečnostním složkám;
- ztotožnění se s rolí preventisty;
- základní komunikační dovednosti;
- schopnost dodržovat etická pravidla a základní pravidla etikety;
- zvládání emocí;
- aktivní vyjednání a předcházení konfliktních situací;
- sebevědomí a sebekázeň;
- schopnost sebevzdělávání, ochota osobnostního a profesního růstu;
- loajalita, mlčenlivost a ochota týmové spolupráce.

Měl by mít profesní kvality

- ochota a schopnost se vzdělávat se;
- získávat nové kompetence;

- dobrý zdravotní stav; fyzická kondice a psychická kondice (klíčem k úspěchu je duševní vytrvalost; schopnost pokračovat; uchovat si klidný přístup navzdory všemu, co se děje kolem; účinně a úspěšně pracovat i tehdy, když se podmínky zhorší).

Měl by mít místní a osobní znalost

Při výběru domovníků-preventistů by měl uchazeč doložit splnění některého ze dvou níže uvedených bodů:

- v sociálně vyloučené lokalitě (kde stojí bytové domy/ubytovna, ve kterých bude domovník-preventista vykonávat své zaměstnání), má min. 1 rok bydliště;
- nebo sociálně vyloučenou lokalitu, bytové domy/ubytovnu dokonale a komplexně zná (bydlel tam již dříve, má tam svou rodinu, zajímá se o problematiku života a bydlení v této lokalitě, bytových domech/ubytovnách, jeho dřívější zaměstnání se týkalo této lokality, bytových domů/ubytoven apod.);
- nebo v příslušném bytovém domě/ubytovně, kde bude domovník-preventista přímo vykonávat své zaměstnání, má min. 1 rok bydliště a dokonale a komplexně zná problematiku těchto objektů a občanů tam bydlících.

Důvodem splnění místní a osobní znalosti je to, že domovník-preventista musí již při nástupu do svého zaměstnání dokonale znát:

- lokalitu, kde stojí bytovým dům/ubytovna – jakými okolnostmi, typy lidí a možným protiprávním jednáním může být ovlivňován život v bytovém domě/ubytovně a jejich blízkém okolí;
- stav bytového domu/ubytovny, ve které bude pracovat – akutní i dlouhodobé závady a problémy v domě, popř. závady v jednotlivých bytech, obecnou historii oprav a revizí v bytovém domě/ubytovně;

- typy lidí bydlících v bytovém domě/ubytovně a vztahy mezi těmito lidmi (sousedy);
- vztah obyvatelů bytového domu/ubytovny k autoritám a jejich celkové vnímání práva;
- úroveň ochoty obyvatelů, bydlících v bytovém domě/ubytovně, plnit příslušné povinnosti vyplývající z vlastního bydlení a zaměstnání domovníka-preventisty;
- problémové občany bydlící v bytovém domě/ubytovně – rizika problémového bydlení;
- místa v bytovém domě/ubytovně a jejich okolí, kde nejčastěji dochází k protiprávnímu jednání (druhy protiprávního jednání), nebo kde hrozí ohrožení života, zdraví nebo majetku;

Při výběru domovníka-preventisty je také třeba přihlédnout:

- k rodině možného domovníka-preventisty, zda rodina podporuje jeho zájem o pozici domovníka-preventisty a zda nehrozí do budoucna ze strany rodiny tlak na odchod z této pozice;
- k prostředí ve kterém bydlí a žije, jakou má pověst ve svém bydlišti, nebo v místě kde by měl pracovat a z toho vyplývající možnost stát se autoritou;
- zda si s sebou do nového zaměstnání nepřináší i větší množství problémů a konfliktů z bytového domu/ubytovny kde bydlí a bude i pracovat, které mu pak mohou činit problémy v jeho práci domovníka-preventisty.

Ze zkušeností je známo, že abychom mohli počítat s kvalitními uchazeči na pozici domovníka-preventisty, musíme také nabídnout odpovídající podmínky. Mezi odpovídající podmínky řadí domovníci-preventisté.

- příslušnou odměnu za svou práci;

- solidní zázemí a pracovní vybavení;
- výbornou spoluprací s pracovníky bytového odboru (realitní agentury apod.), strážníky obecní/městské policie, asistenty prevence kriminality a s ostatními subjekty, podílejícími se na práci domovníka-preventisty;
- zastání – pomoc – podporu ze strany svých nadřízených při své práci a také ze strany vedení obce/města

a také, aby jeho práce měla smysl a byl motivován, postupně:

- zlepšování pořádku a čistoty v bytových domech/ubytovnách a jejich okolí;
  - zlepšování úrovně bydlení v bytových domech/ubytovnách;
  - zlepšování vztahů mezi obyvateli bytových domů/ubytoven;
  - zlepšování bezpečnosti v bytových domech/ubytovnách a jejich okolí
- což samozřejmě záleží hlavně na práci samotného domovníka-preventisty, nicméně je podmíněno také výbornou spoluprací a podporou příslušných osob a subjektů – tedy pomocí, správným vedením domovníka-preventisty – tedy kvalitním mentorem.

Samozřejmostí je pak na základě výborných pracovních výsledků pozitivní hodnocení své práce od větší části obyvatel bytových domů/ubytoven, od svého mentora další odpovědných osob.

Jasnou definicí obsahu práce domovníka-preventisty, nastavením hranic spolupráce s ostatními subjekty, odměny za práci a možné podpory domovníka-preventisty v jeho práci, zaměstnáním přiměřeného počtu domovníků-preventistů, pak předejdeme zklamání jak domovníka-preventisty, tak tvůrců (realizačního týmu, vedení obce/města) celého projektu „Domovník-preventista“.

Již bylo naznačeno v jedné z předchozích kapitol, že při vzniku projektu „Domovník - preventista“ se předpokládalo, že domovníci-preventisté v

projektu „Domovník - preventista“ budou převážně osoby z etnické menšiny. Praxe však ukazuje, že toto není zcela pravdivý názor. Jelikož v posledních letech již v mnoha sociálně vyloučených, nebo rizikových lokalitách (bytových domech/ubytovnách), netvoří většinové obyvatelstvo Romové, odrazila se tato skutečnost i do skupiny, která se hlásí k výběrovým řízením na pozici domovník-preventista. I když jsou v dnešní době ve většině případů domovníci preventisté stále Romové, objevují se i domovníci-preventisté z majoritní společnosti a mezi nimi dokonce i osoby se středním vzděláním zakončené maturitní zkouškou, nebo vysokoškolským vzděláním. Je to reakce nejen na složení obyvatel lokalit a domů, ale i touha širší skupiny obyvatel udělat něco pro zlepšení pořádku a bydlení v obcích a městech. A to je velmi pozitivní.

Nastavení počtu domovníků-preventistů pro práci v bytových domech, nebo ubytovnách

Při nastavování klíčových aktivit domovníka-preventisty musíme vycházet z teoretické náplně práce domovníka-preventisty dané Ministerstvem vnitra; z analýz, které byly vytvořeny před vznikem projektu (zejména z bezpečnostní analýzy); z potřeb obce/města a z potřeb jednotlivých subjektů zapojených do vzniku a průběhu projektu „Domovník - preventista“. Také bychom měli ale uvažovat nad fyzickými a mentálními možnostmi zaměstnance zařazeného na pozici domovník-preventista a nad počtem zaměstnaných domovníků-preventistů potřebných ke splnění námi zadaných úkolů.

Je třeba si uvědomit, že domovník-preventista, aby řádně plnil své úkoly, musí mít vytvořeny podmínky pro výkon svého zaměstnání a tak musí pracovat:

- v přiměřeném počtu bytových domů/ubytoven;
- v přiměřeném počet vchodů v bytových domech/ubytovnách;

- s přiměřeným počtem obyvatel těchto bytových domů/ubytoven;
- za podmínek minimálního ohrožení domovníka-preventisty ze strany problémových obyvatel.

a) Přiměřený počet bytových domů/ubytoven

Přiměřený počet bytových domů nebo ubytoven, ve kterých by měl pracovat domovník-preventista, není dán žádným předpisem nebo metodikou. Na základě zkušeností ale víme, že bytové domy nebo ubytovny, ve kterých bude domovní-preventista pracovat, musí být v jeho dosahu, tj. že by neměl část své pracovní směny strávit přesunem od jednoho bytového domu/ubytovny ke druhé. Tedy pracoviště domovníka-preventisty by mělo být situováno pokud možno do jedné lokality – platí zde zásada přiměřenosti.

b) Přiměřený počet vchodů v bytových domech/ubytovnách a přiměřený počet jejich obyvatel

V potaz je také třeba vzít velikost domů, počet jeho vchodů a pater, respektive počet obyvatelů v těchto bytových domech nebo ubytovnách, ve kterých pak bude domovník-preventista pracovat. Setkáváme se s pracovištěm domovníka-preventisty, které sice tvoří jeden bytový dům, ale tento má 10 vchodů a 7 pater a žije v něm až 1000 obyvatel! Je logické, že takový domovník preventista nemůže efektivně vykonávat své zaměstnání.

Na základě zkušeností s projektem „Domovník - preventista“ se přikláníme k názoru, že 1 domovník-preventista by se měl „starat“ o maximálně 200 obyvatel bytových domů nebo ubytoven. Samozřejmě je tolerovatelné, pokud je obyvatel více, ovšem za předpokladu, že se jedná jen o jeden dům s jedním vchodem.

c) Podmínky minimálního ohrožení domovníka-preventisty ze strany problémových obyvatel

Je jasné, že nástupem domovníka-preventisty do svého zaměstnání a plněním jeho úkolů, může dojít k jistému „napětí“ mezi

Obrázek č. 10: Domovníci-preventisté města Břeclav se svým mentorem (druhý zprava)

domovníkem-preventistou a některými obyvateli bytového domu, nebo ubytovny. Proto je vhodné, u zřizování pozice domovníka-preventisty uvažovat, zda není třeba i v menších bytových

domech, nebo ubytovnách, zřídit dvě pozice domovníka-preventisty (dvoučlenná hlídka) a tak minimalizovat nebezpečí ohrožení domovníka-preventisty ze strany problémových obyvatel bytového domu nebo ubytovny.

d) Na předcházející body pak ještě navazuje množství a rozmanitost problémů, které by měl domovník-preventista při své práci řešit, tj. zda na tyto stačí jeden domovník-preventista na ranní směně, nebo bude muset být dozor v tomto bytovém domě/ubytovně na směně odpolední, nebo po celý den.

3.5 Osoba mentora

Pro projekt důležitou osobou je taktéž pozice mentora. Mentorem domovníka-preventisty je určený odpovědný zaměstnanec, který bude mít v rámci svého pracovního zařazení vztah k bytovému fondu obce/města, bude mít profesní kvality, dobré osobnostní vlastnosti a bude schopen

spolupráce s domovníkem-preventistou ve všech rovinách jeho zaměstnání.

Pozici mentora (někdy též odborného garanta) domovníka-preventisty, která je tak jako pracovní pozice domovníka-preventisty v našich obcích/městech pozicí zcela novou, může vykonávat zejména¹²:

- zaměstnanec konkrétní obce/města např. manažer prevence kriminality;
- bytový technik městského bytového podniku nebo hospodářské správy obce/města, které projekt realizuje;
- strážník příslušné obecní/městské policie, spolupracující v projektu např. s bytovým technikem, nebo technikem hospodářské správy.

Základními požadavky na mentora domovníka-preventisty¹³ jsou:

- zkušený zaměstnanec obce, nejlépe zařazený v rámci organizační struktury na bytovém odboru, odboru majetku, strážníka obecní/městské policie apod.;
- profesně a odborně kompetentní;
- člověk schopný pracovat s lidmi;
- lídr schopný vést tým;
- osobnost s neformální autoritou;
- schopný pracovat ve vyloučené lokalitě a s nepříznivými osobami;
- motivátor a kouč.

---

¹² <https://www.mvcr.cz>

¹³ <https://www.mvcr.cz>

Obrázek č. 11: Domovník-preventista města
Vysoké Mýto se svým mentorem

Samozřejmě, že mentorem by měl být takový člověk, který chápe, co mentorství obnáší, který mentora domovníka-preventisty chce skutečně dělat a také si uvědomuje, že pozice mentora mu bude přinášet nejen určité uspokojení z této práce, ale i řadu

různých, možná pro něj doposud i neznámých obtíží. Před výběrem mentora je třeba uvážit, zda je tento schopen profesně, lidsky a efektivně vést svého domovníka-preventistu, nebo skupinu domovníků-preventistů. Taktéž je potřeba se ujistit, zda je mentor schopen, zejména k časové náročnosti svého hlavního zaměstnání, se každý pracovní den poctivě věnovat práci a obtížím domovníka-preventisty, evidovat, vyhodnocovat a kontrolovat práci svého podřízeného.

Vedení domovníka-preventisty tedy vyžaduje, aby jej prováděl zkušený odborník, který má přirozenou autoritu, je dostatečně empatický a dokáže pomoci každému domovníkovi-preventistovi získat nejen nové informace, ale i předat tolik žádané zkušenosti.

Shrňme-li pozici mentora domovníka-preventisty, pak je:

- odborně zdatný v příslušných právních předpisech, jejichž obsah se dotýká práce domovníka-preventisty, zajišťování místních záležitostí veřejného pořádku a zákoníku práce;
- je schopný a ochotný dalšího vzdělávání;
- má všeobecný přehled;
- je vstřícný a trpělivý;

- je schopen improvizovat;
- je schopen pracovat s osobami se základním vzděláním;
- má výborné pracovní výsledky ve svém hlavním pracovním poměru;
- je přirozenou autoritou;
- umí být lidský.

Mentorem, v projektu domovník-preventista, by měl být zkušenější pracovník, který se stará o méně zkušeného podřízeného pracovníka, je mu oporou i rádcem, pomáhá mu lépe poznat sebe sama, svůj pracovní potenciál a své pracovní schopnosti. Mentor by dále měl svým chováním dávat dobrý příklad nejen v pracovním, ale i v osobním životě.

Mentor by měl respektovat názory svých podřízených, umět aktivně naslouchat, držet své slovo, být důsledný a chápavý ke steskům svých podřízených, být profesionální, ale zároveň i lidský.

Mentor by měl poskytovat podporu svému podřízenému, vést jej, vytvářet u podřízeného objektivní pohled na to, jak a kam se může pracovně vyvíjet a čeho všeho může dosáhnout ve svém pracovním prostředí.

Mentor domovníka-preventisty je ve své práci:

- vedoucím – zajišťuje kompletní servis svému podřízenému, aby ten mohl vykonávat svou práci;
- autoritou – má přirozený respekt svého podřízeného;
- radcem – dokáže poradit podřízenému s profesním problémem;
- pozorovatelem – sleduje práci podřízeného;
- příkladem – sám je dobrým příkladem výkonu profese;
- pomocníkem – poskytuje maximální pomoc svému podřízenému;
- poskytovatelem zpětné vazby z práce podřízeného;
- partnerem – doplňuje svého podřízeného, tvoří s ním tým;
- přítelem - poskytuje konstruktivní kritiku;

- kontrolorem práce – zajišťuje, ať je práce podřízeného vykonávána patřičným způsobem;
- hodnotitelem – zodpovídá za hodnocení podřízeného v jeho práci;
- preventistou – člověkem, který je ztotožněn s cíli preventivních aktivit.

Mentor domovníka-preventisty pak dále plní, ve vztahu ke svému domovníkovi-preventistovi, funkci garanta, gestora, koordinátora a mediátora domovníka-preventisty – tedy provádí kompletní servis v projektu ve vztahu k domovníkovi-preventistovi a jeho práci.

Základní činnosti mentora domovníka-preventisty:

Mentor nabízí svému podřízenému svou spolupráci tak, aby domovník-preventista cítil, že má o něj mentor skutečně zájem, že mu chce pomoci a že jej umí vést. Domovník-preventista musí vědět:

- že mentor má na něj čas;
- že jej dokáže trpělivě vyslechnout;
- že mu umí poradit;
- že s ním může konzultovat svoje pracovní i osobní problémy;
- že je dokáže profesionálně řídit.

Mentor tak domovníkovi-preventistovi, na základě své pozice:

- dává pokyny k jeho práci;
- radí v jeho pracovním životě;
- pomáhá řešit problémy v jeho práci;
- pomáhá zpracovat plán jeho rozvoje (osobního, pracovního);
- pomáhá řešit obtíže v kolektivu;
- pomáhá zpracovávat informace;
- radí v administrativních záležitostech;
- v případě mezních životních situací se pokouší nabídnout pomocnou ruku a sehnat odborné řešení (drogově závislí, problémy v rodinách).

Mentor se dále u svého domovníka-preventisty snaží upevňovat a rozvíjet:

- proaktivní postoj k bezpečnosti a veřejnému pořádku;
- kladný vztah k bezpečnostním složkám;
- autoritu;
- zvládání emocí;
- umění komunikace (mluvit, naslouchat, mlčet);
- kladný vztah k lidem, lidský přístup;
- umění předcházet konfliktům;
- smysl pro zodpovědnost a týmovost;
- čestnost, pravdomluvnost, zachovávání důstojnosti;
- ztotožnění se s cíli prevence a preventivních aktivit;
- ztotožnění se s rolí preventisty;
- psychickou i fyzickou odolnost.

Mentor v rámci své pracovní náplně je zejména:

- nadřízeným svého domovníka-preventisty;
- vytváří obsah práce svému domovníkovi-preventistovi;
- vede po pracovní stránce svého domovníka-preventistu;
- stanoví cíle práce domovníka-preventisty;
- stanoví priority práce svému domovníkovi-preventistovi;
- vytváří svému domovníkovi-preventistovi příznivé pracovní podmínky;
- minimalizuje pracovní nebezpečí, hrozby a rizika v práci domovníka-preventisty;
- řeší se svým domovníkem-preventistou pracovní obtíže;
- přijímá od svého domovníka-preventisty informace, pracovní podněty a stížnosti;

- shromažďuje všechny informace od svého domovníka-preventisty, hodnotí je a předává dalším orgánům
- hodnotí celkovou práci domovníka-preventisty;
- prezentuje navenek práci svého domovníka-preventisty atd.

Vidíme tedy, že práce mentora je velmi náročná jak po stránce lidské, odborné i časové. Proto ji bylo v této kapitole věnováno tolik prostoru.

Dobrá praxe města Valašské Meziříčí

Jako podstatná se ukazuje pozice mentora, který je u obou pracovních pozic – asistentů prevence kriminality i domovníků-preventistů stěžejní. Vzhledem k tomu, že domovníci-preventisté se začlenili již do existující struktury a organizačního řádu městské policie, bylo hned od počátku nutné k tomu vyčlenit pracovníka, který by je do problematiky uvedl a po celou dobu je metodicky doprovázel. V minulosti se ukázalo, že asistenti prevence kriminality i domovníci-preventisté se setkávají s problémy, které jsou komplikované a vyžadují vyšší úroveň znalostí a orientace, a to nejen v právní problematice (problémy cílové skupiny se léty načítají a kumulují). Někdy je potřeba nalézt vhodnou sociální, zdravotní či právní službu, poskytnout radu či odkázat na příslušný odbor města. Spektrum řešených problémů je velmi obsáhlé. Denně průběžně monitorovat činnost domovníků-preventistů tak, aby co možná nejvíce zamezil „provozní slepotě“ pracovníků. Dále vstupuje do problematiky i jako mediátor, zajišťuje součinnost jednotlivých složek a organizací, určuje jednotnou linii a postup při řešení sporných událostí. Podpora se uskutečňuje na základě individuální práce s jednotlivými pracovníky. Mentor se pokouší pracovníky rozvíjet i v oblastech o rozvoje jejich osobnosti, sebereflexe a sebeuvědomění. Je prostředníkem v řešení sporů a facilitátorem mezi správou bytového fondu a zástupci města, například ve věci odstraňování

Obrázek č. 12: Domovníci-preventisté města
Valašské Meziříčí se svým mentorem

závad a nedostatků. Z hlediska denních činností se stará o ústrojovou kázeň, kontrolu a plánování směn, dále zajišťuje zákonná školení a potřebná oprávnění pro asistenty prevence kriminality a domovníky-preventisty v odborné oblasti, například v usměrňování provozu na

přechodech pro chodce, školení první pomoci a BOZP atd. Pomáhá nastavit krátkodobé a dlouhodobé povinnosti a úkoly asistentů prevence kriminality i domovníků-preventistů a určuje jejich priority, zpracovává denní výkazy v MP manageru (informační systém městské policie), navrhuje opatření, aktivity k dalšímu osobnostnímu i pracovnímu růstu, a to včetně vyhodnocování jejich dopadu. V minulosti se ukázalo, že je potřeba věnovat dostatek prostoru pro řešení konfliktních situací v rámci kolektivu. Kvalitní mentor je nepostradatelný.

Mgr. Monika Zajícová, manažer prevence kriminality

3.6 Asistenti prevence kriminality

Nezaměstnanost a ztráta pracovních návyků u osob žijících ve vyloučených lokalitách, neklesající protiprávní činnost těchto osob a jejich nechuť spolupracovat s policií, problémy policie s řešením obtíží ve vyloučených lokalitách, zvyšující se sociální napětí mezi majoritou a minoritou, celková frustrace veřejnosti z neřešených problémů a na to

navazující extremistické návrhy řešení těchto problémů včetně protiromských pochodů a demonstrací. Jedním z řešení jak zmírnit napětí mezi majoritou a minoritou, jak pomoci řešit problémy ve městech a zejména pak ve vyloučených lokalitách a jejich okolí, a současně jak nabídnout zajímavou práci lidem, kteří mají zájem pracovat a zároveň chtějí pomáhat řešit palčivé problémy v naší společnosti, bylo vytvoření projektu Asistent prevence kriminality.

V oblasti zvýšení bezpečnosti ve městech lze podrobněji spatřovat cíle projektu Asistent prevence kriminality takto:

- pozitivně ovlivňovat bezpečnost a veřejný pořádek ve městě a zvýšit pocit bezpečí jeho obyvatel;
- působit v sociálně vyloučených lokalitách tak, aby došlo ke snížením počtu spáchaných trestných činů i přestupků v takovéto lokalitě;
- provádět prevenci sousedských sporů, bagatelní a latentní protiprávní činnosti, kterou Policie České republiky a obecní/městská policie v rámci sociálně vyloučených lokalit obtížně řeší;
- podílet se na prevenci rasově motivovaných sporů a extremistických projevů;
- plnit vybrané úkoly prevence kriminality na profesionální úrovni a být nápomocni svým mentorům v oblasti situační prevence;
- zvládat konfliktní situace a jednání s nepřízpusobivými občany;
- zvládat standardní a nestandardní situace vzniklé např. při mimořádných událostech jako jsou např. požár, anebo únik plynu;
- být příkladem v dodržování základních legislativních a společenských norem;
- provádět změnu negativního pohledu majoritní společnosti na osoby sociálně vyloučené.

K těmto úkolům nám dále přibyla povinnost asistentů prevence kriminality spolupracovat s domovníky-preventisty.

3.7 Obecní/městská policie

Obecní/městská policie při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a plnění dalších úkolů podle tohoto nebo zvláštního zákona zejména:

- a) přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku;
- b) dohlíží na dodržování pravidel občanského soužití;
- c) dohlíží na dodržování obecně závazných vyhlášek a nařízení obce;
- d) se podílí v rozsahu stanoveném tímto nebo zvláštním zákonem na dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích;
- e) se podílí na dodržování právních předpisů o ochraně veřejného pořádku a v rozsahu svých povinností a oprávnění stanovených tímto nebo zvláštním zákonem činí opatření k jeho obnovení;
- f) se podílí na prevenci kriminality v obci;
- g) provádí dohled nad dodržováním čistoty na veřejných prostranstvích v obci;
- h) odhaluje přestupky, jejichž projednávání je v působnosti obce.

Místní záležitosti veřejného pořádku v obci/měště pak lze charakterizovat jako vše, co je v konkrétní obci či městě vyžadováno, aby ve veřejném zájmu bylo dodržováno.

3.7.1 Součinnost domovníků-preventistů s ostatními subjekty

Při tvorbě projektu „Domovník - preventista“ je třeba sladit součinnost jednotlivých subjektů spolupracujících na tomto projektu. Jedná se o ujasnění si a nastavení spolupráce zejména s asistenty prevence kriminality, strážníky

Obrázek č. 13: Domovníci-preventisté a asistenti prevence kriminality města Ralsko při vzdělávání

obecních/městských policií, bytovým odborem (realitní agenturou), popř. s ostatními odbory obce/města atd.

V rámci celé sociálně vyloučené lokality domovník-preventista:

- získává ze sociálně vyloučené lokality, prostřednictvím svého pozorování nebo od druhých osob, poznatky a informace;
- získané poznatky a informace zpracovává a dále relevantní informace předává Policii ČR, obecní/městské policii, asistentům prevence kriminality, odborům města, Hasičskému záchrannému sboru, Orgánu sociálně právní ochrany dětí atd. a to zpravidla prostřednictvím svého mentora/garanta.

Spolupráce asistentů prevence kriminality s domovníkem-preventistou:

Asistenti prevence kriminality nenásilně působí v příslušných rizikových nebo sociálně vyloučených lokalitách za účelem omezení

narušování veřejného pořádku, občanského soužití a s cílem zvyšovat celkový pořádek a bezpečnost v těchto lokalitách, kdy jsou přímými partnery domovníků-preventistů a tak je žádost domovníka-preventisty o pomoc při plnění svých úkolů (prostřednictvím svého mentora/garanta) samozřejmá v oblastech:

- společně dohlížet nad stanoveným místem práce – bytovým domem/ubytovnou a jejich okolí;
- spolupůsobit v sociálně vyloučené lokalitě, zejména pak v bytových domech/ubytovnách a jejich okolí, směrem ke snížením počtu spáchaných trestných činů i přestupků;
- spolupracovat při odhalování protiprávního jednání a jeho řešení;
- spolupracovat při oznamování protiprávního jednání;
- pomáhat s upozorňováním fyzických a právnických osob na zjištěné nedostatky;
- pomáhat se zjišťováním závad a nebezpečí;
- být nápomocen s odstraňováním závad a nebezpečí;
- pozitivně ovlivňovat bezpečnost a veřejný pořádek v bytových domech/ubytovnách a tím zvýšit pocit bezpečí jejich obyvatel;
- provádět v bytových domech/ubytovnách prevenci sousedských sporů, bagatelní a latentní protiprávní činnosti, různých schválností apod.;
- podílet se na prevenci rasově motivovaných sporů a extremistických projevů;
- zvládat konfliktní situace a jednání s nepřizpůsobivými občany;
- zvládat standardní a nestandardní situace vzniklé např. při mimořádných událostech jako jsou např. požár, anebo únik plynu;
- být příkladem v dodržování základních legislativních a společenských norem;

- provádět změnu negativního pohledu majoritní společnosti na osoby žijící v problémových bytových domech/ubytovnách.

Spolupráce s asistenty prevence kriminality je přirozená, zpravidla se tito pracovníci s domovníka-preventisty znají a po krátkém sezení „každý ví co a jak dělat“.

Spolupráce strážníků obecní/městské policie s domovníkem-preventistou:

- být si vzájemně nápomocný při plnění pracovních úkolů;
- společně dohlížet na dodržování právních předpisů;
- společně se podílet na prevenci kriminality v obci/městě;
- vzájemně si předávat informace potřebné pro řádný výkon služby.

Spolupráce strážníků s domovníky-preventisty je mnohdy problematická (neznají náplň práce, cíle projektu, možnosti domovníků-preventistů) a proto se doporučuje školení strážníků ve věci náplně práce domovníků-preventistů, vzájemné spolupráce a poskytování pomoci ze strany strážníků obecní/městské policie. V oblasti této spolupráce je taktéž třeba nastavit odpovědného strážníka za tuto spolupráci (okrskáře), jeho možnosti a prakticky jej zapojit do činností domovníka-preventisty.

Spolupráce odborů obce/města s domovníkem-preventistou:

Tato spolupráce může být zaměřena do oblasti jednostranného (od domovníka-preventisty směrem k odboru) popř. vzájemného poskytování informací nebo přímé pomoci. Níže uvedený soupis odborů obce/měst a jejich činnosti je jen informativní, tyto odbory se mohou lišit co do názvu nebo obsahu své činnosti a taktéž okruh poskytování informací je zde uveden jen orientačně.

Domovník-preventista zpravidla oznamuje svá podezření, že je porušován zákon v části, která spadá do činnosti určitého odboru, popř. směřuje

občany s jejich problémy k příslušnému odboru, nebo se dotazuje pracovníků odboru na konkrétní problém, aby sám pak mohl být rádce.

Stavební odbor při spolupráci např. v oblasti:

- povolení staveb, terénních úprav, zařízení a udržovacích prací ve stavebním řízení, příp. ve zkráceném stavebním řízení;
- ohlášení staveb, terénních úprav, zařízení a udržovacích prací;
- užívání staveb, tj. kolaudačního souhlasu, předčasného užívání stavby, zkušebního provozu;
- odstraňování staveb, terénních úprav a zařízení apod.

Finanční odbor při spolupráci např. v oblasti:

- správy místních poplatků (poplatek ze psů, poplatek za užívání veřejného prostranství, poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst, poplatek za provoz; systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů);
- vymáhání nedoplatků – exekuce, evidence a vymáhání nájemného z pozemků a nebytových prostor atd.

Odbor správy majetku při spolupráci např. v oblasti:

- vzniku nájmu bytu v domech, vystavení a prodloužení nájemní smlouvy, výměny bytů, nabídky na vznik nájmu bytu atd.

Správní odbor – oddělení přestupkového řízení při spolupráci např. v oblasti:

- vydávání rozhodnutí v 1. stupni přestupkového řízení včetně ukládání správních trestů.

Správní odbor – oddělení občanských průkazů a cestovních dokladů při spolupráci např. v oblasti:

- přijímání žádosti o občanské průkazy, kontroly dokladů doložené občanem;
- přijímání oznámení o ztrátě, odcizení, poškození občanského průkazu;
- vydávání nových občanských průkazů;
- zpracovávání žádosti o vydání cestovních dokladů, kontroly dokladů doložené občanem;
- evidence ztracených, odcizených, poškozených cestovních dokladů a zajištění jejich blokad v informačním systému.

Správní odbor – oddělení evidence obyvatel při spolupráci např. v oblasti:

- zajištění správního řízení na úseku rušení trvalého pobytu;
- zpracovávání změny trvalého pobytu apod.

Sociální odbor při spolupráci např. v oblasti:

- vykonávání státní správy v přenesené působnosti na úsecích sociálně právní ochrany dětí, sociální práce a sociálního kurátora;
- zajištění samosprávné činnosti na úsecích – péče o nepřízpůsobilé občany, kurátora pro dospělé, veřejného opatrovnictví, zvláštních příjemců důchodů, sociálních pohřbů, parkovacích průkazů a při řešeních nestandardních a obtížných životních situací občanů města.

Odbor dopravy a služeb při spolupráci např. v oblasti:

- zajištění výstavby a správcovství komunikací, údržby a oprav komunikací, veřejného osvětlení, dopravního značení včetně světelné signalizace a výstavby chodníků a parkovišť;
- vykonávání státní správy v přenesené působnosti na úsecích pozemních komunikací, dopravního značení, taxislužby, linkové osobní dopravy atd.

Živnostenský odbor při spolupráci např. v oblasti:

- příjmu a vyřízení ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi a jejich případné změny;
- příjmu a vyřízení žádosti o výpisy ze živnostenského rejstříku;
- projednávání stížností na podnikatelské subjekty.

Odbor životního prostředí při spolupráci např. v oblasti:

- vykonávání státní správy v přenesené působnosti na úsecích ochrany ovzduší, ochrany přírody a krajiny, odpadového hospodářství, myslivosti, rybářství a ochrany zvířat proti týrání, vodního hospodářství;
- zajišťování samosprávné činnosti na úsecích zimní údržby a čištění komunikací, údržba veřejné zeleně, nakládání s komunálními odpady, správa pohřebišť atd.

Je třeba zopakovat, že výše uvedený soupis odborů obce a jejich činnosti je jen informativní, kdy odbory obcí/měst se mohou v jednotlivých městech lišit co do názvu nebo činností. Je ovšem pravdou, že práce domovníka-preventisty je rozmanitá a že se setkává s celou řadou činností a situací, kdy potřebuje radu, pomoc, nebo přímou spolupráci konkrétního odboru obce/města. A na tyto situace je potřeba zaměstnance jednotlivých odborů upozornit.

**Spolupráce   manažera   prevence   kriminality
s domovníkem-preventistou např.:**

- ve věci preventivních aktivit ve městě, mapování bezpečnostní situace ve městě, zjišťování potřeb prevence, vyhodnocování celkové prevence v obci/městě a předkládání návrhů na řešení komise prevence kriminality a protidrogové prevence;
- při spolupráci mezi všemi subjekty podílejícími se na prevenci kriminality (příslušnými odbory obce, krajským úřadem, Policií ČR,

příspěvkovými organizacemi, občanskými sdruženími, obecně prospěšnými společnostmi apod.);

- při tvorbě ročního programu a zpracovávání dílčích projektů, kterými se město uchází o poskytnutí státní dotace a zajišťování jejich realizace a konečného vyhodnocení.

Spolupráce Policie ČR s domovníkem-preventistou

Každý má právo obrátit se na policistu nebo policejní útvar se žádostí o pomoc. Policista a policejní útvar jsou v rozsahu své působnosti povinni pomoc poskytnout. Takto mohou učinit i domovníci-preventisté a to v oblasti úkolů Policie ČR.

Policie plní např. tyto úkoly:

- chrání bezpečnost osob a majetku;
- spolupůsobí při zajišťování veřejného pořádku a byl-li porušen, činí opatření k jeho obnovení;
- odhaluje trestné činy, zjišťuje jejich pachatele a realizuje opatření při předcházení trestné činnosti, koná vyšetřování o trestných činech – v trestním řízení vystupuje jako policejní orgán;
- dohlíží na bezpečnost a plynulost silničního provozu a spolupůsobí při jeho řízení;
- kontroluje doklady o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla;
- odhaluje přestupky;
- projednává některé přestupky (např. na úseku provozu na pozemních komunikacích);
- vyhlašuje celostátní pátrání;

- na základě vyznění orgánu Vězeňské služby České republiky, provádí úkony související s bezprostředním pronásledováním osob, které uprchly z výkonu vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody;
- zadržuje svěřence s nařízenou ústavní nebo uloženou ochrannou výchovou, kteří jsou na útěku, a spolupůsobí při jejich vyhledávání;
- ve spolupráci s obcemi se podílí na zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku atd.

I zde platí, že policisté by měli mít informaci, že vznikl projekt „Domovník - preventista“ a pozice domovníka-preventisty a že mohou jednak využívat informací a poznatků tohoto pracovníka a naopak poskytnout tomuto pracovníkovi potřebnou pomoc.

Spolupráce pracovníků Úřadu práce ČR s domovníkem-preventistou:

Pracovníci tohoto práce mohou poskytnout domovníkům-preventistům informace např. v oblasti:

Státní sociální podpory

- příspěvek na dítě, rodičovský příspěvek, příspěvek na bydlení, porodné, pohřebné.

Hmotné nouze

- příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení, mimořádná okamžitá pomoc, životní a existenční minimum.

Sociální služby, příspěvek na péči

- osoba blízká, asistent sociální péče, registrovaný poskytovatel sociálních služeb, dětský domov nebo speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu.

Zprostředkování zaměstnání

Dávek pro osoby se zdravotním postižením

- příspěvek na mobilitu, příspěvek na zvláštní pomůcku, průkaz osoby se zdravotním omezením, některé benefity vyplývající se zdravotního omezení.

I pracovníci úřadu práce musí mít informace, že vznikla pozice domovníka-preventisty, kdy jsou pak připraveni využít informace od tohoto pracovníka, nebo mu poskytnout příslušnou informaci.

Samozřejmě, že spolupráce domovníka-preventisty je realizována i s dalšími subjekty, jako např. s Hasičským záchranným sborem ČR, obvodními lékaři, hygienickými stanicemi, neziskovými organizacemi atd. Vždy záleží na dané problematice, se kterou se domovník-preventista setká. Vlastní navázání spolupráce pak vychází z činnosti mentora/garanta domovníka-preventisty.

3.8 Definování cílů budoucího projektu

Dalším úkolem v přípravě projektu, je stanovení cílů konkrétního projektu. Hovoříme o upřesnění a rozvinutí obecných cílů projektu, které lze charakterizovat jako:

- zvýšení bezpečnosti v bytových domech/ubytovnách a jejich okolí, a to ve dvou rovinách – zamezením protiprávního jednání a odstraněním nebezpečných závad;
- zajištění pořádku v bytových domech/ubytovnách a jejich okolí;
- zamezení poškozování bytových domů/ubytoven a jejich vybavení;
- zlepšení soužití mezi obyvateli bytových domů/ubytoven;
- zlepšení soužití mezi obyvateli bytových domů/ubytoven a ostatními občany měst a obcí;
- omezení protiprávního jednání v bytových domech/ubytovnách a jejich okolí;

- zvýšení komfortu bydlení v bytových domech/ubytovnách;
- vytvoření zájmu u obyvatel bytových domů/ubytoven o kvalitnější způsob bydlení a žití

a tedy postupné nastolení určitého způsobu žití a bydlení v bytových domech, ubytovnách a jejich okolí, který odpovídá psaným a nepsaným normám České republiky a jistým tradicím a zvykům v bydlení ústícím do dnešního moderního¹⁴ způsobu bydlení v ČR. Po definování cílů následuje nastavení obsahu práce domovníka-preventisty.

3.9 Nastavení obsahu práce domovníka-preventisty

Konkrétní náplň práce domovníka-preventisty tedy vychází z cílů projektu „Domovník - preventista“, z potřeb jednotlivých obcí/měst a jejich občanů, z návrhů příslušných bytových podniků (hospodářských správ, realitních agentur apod.), které spravují bytové domy nebo ubytovny a v nichž budou domovníci-preventisté pracovat a také dle návrhů obecních/městských policií, které se podílejí na zajišťování místních záležitostí veřejného pořádku ve vyloučených lokalitách v okolí problémových bytových domů a ubytoven. Je třeba si uvědomit, že domovníci-preventisté nemohou v žádném případě nahradit strážníky obecní/městské policie nebo policisty Policie ČR při výkonu jejich povolání. Obecně lze pak říci, že obsahem práce domovníka-preventisty

---

¹⁴ Moderním způsobem bydlení je myšleno bydlení odpovídající bezpečnostním, požárním, hygienickým, stavebním, etickým a dalším platným normám, které musí dnešní obyvatel bytového domu nebo ubytovny (nájemník/podnájemník/ubytovaný...) dodržovat a taktéž se jedná o dodržování jistých tradic a zvyků, které se mohou vázat k bydlení, jako je např. přátelství a slušnost ke svému sousedovi, úcta k cizímu majetku a k pracujícím občanovi apod. (autor)

v předem stanoveném místě práce (bytový dům/ubytovna a jejich okolí)
je:

- dohled nad stanoveným místem práce;
- zodpovědnost za pořádek a bezpečnost v místě práce;
- předcházení společensky nebezpečných jevů¹⁵;
- řešení společensky nebezpečných jevů;
- oznamování společensky nebezpečných jevů příslušným orgánům;
- oznamování závad¹⁶ příslušným orgánům;
- upozorňování na vzniklé závady a na vzniklá nebezpečí – osoby/instituce;
- odstraňování drobných závad;
- oslovování osob vytvářejících závady a nebezpečí, nebo vytvářejících hrozby a rizika;
- oznamování vzniklých nebo hrozících hrozeb a nebezpečí;
- poskytování základních informací občanům k odstranění závad a nebezpečí;
- poskytování informací občanům o kontaktech na příslušné instituce;
- poskytování ucelených informací občanům o publikacích zabývajících se problematikou prevence kriminality, finanční gramotnosti, činnosti odborů obce/města, rizik závislostí apod.;
- poskytování základních informací občanům o možnostech vzdělávání (kurzy, školení, přednášky) týkajících se zejména prevence kriminality, správných způsobů bydlení, finanční gramotnosti, vzdělávání dětí a mládeže, rizik závislostí apod.;

---

¹⁵ Mezi společensky nebezpečné jevy řadíme např. poruchy chování, násilí, vandalismus, šikanu, kriminalitu, rasismus, drogové závislosti, alkoholismus, prostituci, pornografii, gamblerství.

¹⁶ Závadu lze chápat jako nedostatek, chybu, vadu něčeho, překážku, obtíž, nesnáz apod.

- zvládání osob, které vytvářejí závady a nebezpečí, hrozby a rizika;
- spolupráce a součinnost se všemi subjekty podílejícími se na práci domovníka-preventisty, na bezpečnosti v obci/měště a na zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku (Policie ČR, obecní/městská policie, Hasičský záchranný sbor, Zdravotní záchranná služba, jednotlivé odbory obce/města atd.);
- spolupráce se svým mentorem/garantem;
- ovládání základních teoretických vědomostí a praktických dovedností domovníka-preventisty (etika, komunikace, právní povědomí, první pomoc atd.);
- umění práce s dětmi a mládeží v rovině prevence kriminality a volnočasových aktivit;
- schopnost působit na děti a mládež při zjištění společensky nebezpečných jevů;
- schopnost se dále vzdělávat, orientovat se v příslušných předpisech, být odborníkem ve své práci;
- být neúplatným, přísným, nekompromisním zaměstnancem, který ovšem je také empatickým člověkem.

Natavení práce domovníka-preventisty řadíme do komplexních preventivních opatření v obci.

3.10 Komplexní preventivní opatření v obci/měště

Komplexní preventivní opatření v obci/měště směřuje do oblastí činnosti samotné obce/města a dále ke svým občanům. Samozřejmostí je vytvoření plánu prevence kriminality.

Činnost obce/města

Obec v samostatné působnosti ve svém územním obvodu pečuje, v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi, o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů. Jde především o uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku¹⁷.

V rámci preventivních opatření se jedná např.:

- zajištění funkčnosti spolupráce orgánů místní samosprávy, státní správy, Policie ČR, obecní/městské policie a zainteresovaných subjektů z občanského sektoru angažujících se v oblasti prevence kriminality a oblasti sociální patologie ve městě;
- zaměření se na pouliční kriminalitu ve městě;
- tipování a odhalování rizikových míst a lokalit;
- zkvalitňování technické úrovně a rozšiřování městského kamerového systému;
- zvyšování kvality vybavení strážníků obecní/městské policie;
- podpora projektů v rámci prevence kriminality, zejména „Asistent prevence kriminality“ a „Domovník - preventista“;
- podpora nabídek volnočasových aktivit pro neorganizované děti a mládež se zaměřením na rizikové skupiny;
- rozvíjení a podpora aktivit mládeže v oblasti sportu, kultury a v oblasti výchovy ke zdravému životnímu stylu;
- zvyšování právního povědomí občanů, zejména pak mládeže na všech stupních škol, a také seniorů a zdravotně či mentálně hendikepovaných občanů;

---

¹⁷ Zákon o obcích č. 128/2000 Sb.

- primární protidrogová prevence zaměřená na předcházení experimentování s drogami u dosud nezasažené populace.

A dále to jsou praktické aktivity směřující např.:

- ke snížení majetkové trestné činnosti;
- k ochraně dětských hřišť, pískovišť a sportovišť;
- k zabezpečení pořádku a bezpečnosti v bytových domech a ubytovnách;
- k odhalení latentní kriminality;
- k omezení vandalismu;
- k omezení požívání alkoholických nápojů;
- k nastavení práce asistentů prevence kriminality, domovníků-preventistů, k ujasnění priorit obecní/městské policie, možné pomoci Policie ČR a jejich vzájemné spolupráce ve smyslu projektu „Domovník - preventista“;
- praktická činnost komise prevence kriminality atd.

Odpovědnost občana (obyvatele, vlastníka, nájemníka)¹⁸:

Základní, klíčovou, nepřenositelnou a přiměřenou odpovědnost za sebe sama, nese každý jednotlivec ve společnosti. Odpovědný přístup ke svému zdraví, životu, vzdělání, rodině, zaměstnání, ale i majetku a bezpečí je nejen přirozenou potřebou, ale v mnoha ohledech i zákonnou povinností. Odpovědnost je schopnost, ochota, respektive povinnost člověka, přičítat si a nést následky svých činů a rozhodnutí. Člověk má udělat to, co mu normy určují (co má, musí udělat) a současně to, co může udělat (co mu dovolují jeho znalosti, dovednosti, dispozice fyzické i duševní, okolnosti, v nichž se ocitl...). Avšak rámec, v němž se dnes pohybujeme a rozhodujeme, se neobyčejně rozšířil. Každý z nás se může vzdělávat,

---

¹⁸ Manuál bezpečného bydlení Městské policie Brno

informovat a zajímat o možnosti zvýšení standardu bezpečí. Je to základní předpoklad pro umění se odpovědně rozhodnout.

Zde se stýká činnost obce (i asistentů prevence kriminality a domovníků-preventistů) a občana zejména v oblasti primární prevence a situační prevence.

V oblasti primární prevence je to činnost domovníka-preventisty:

- vlastní hlídková služba, tedy přítomnost v bytových domech/ubytovnách a jejich okolí;
- pozitivní působení na správnou činnost rodiny;
- vytvoření nabídky možností pro smysluplné trávení volného času;
- výchova, vzdělávání a poradenství občanům.

V oblasti situační prevence je to činnost domovníka-preventisty:

- fyzické kontroly svěřeného majetku;
- odstranění příčin a příležitostí k páčání zločinu;
- zvyšování schopností občanů bránit se trestné činnosti;
- informování občanů o možnostech osobní a majetkové „sebeobrany“;
- organizování, spolu s mentorem/garantem, své pracovní doby tak, aby byla efektivní i z pohledu situační prevence;
- návrh dalších technických, organizačních a fyzických opatření v oblasti situační prevence, jako např. využití kamerového systému ve společných prostorách bytového domu/ubytovny.

3.11 Definice nebezpečí, hrozeb a rizik v práci domovníka-preventisty

Při vytváření projektu je vhodné uvažovat nad konkrétními nebezpečími,

hrozbami a riziky, které vyplývají z práce domovníka-preventisty, nebo která hrozí při práci domovníka-preventisty v jednotlivých bytových domech/ubytovnách a jejich

Obrázek č. 14 a 15: Domovník-preventista města Rotava

okolí. Pokud je možné, pak tato nebezpečí, hrozby a rizika je třeba odstranit, a tam kde to možné není, je minimalizovat a mít pod stálou kontrolou. Pokud tak neučiníme, můžeme ohrozit chod celého projektu.

Postup při určování nebezpečí, hrozeb a rizik může být následující:

- nejprve definovat obecná nebezpečí,
- dále určit konkrétní reálné i pravděpodobné hrozby;
- závěrem stanovit pravděpodobné riziko nebezpečí a hrozeb.

Základním pramenem definice nebezpečí, hrozeb a rizik může být „Vyhodnocení bezpečnostní situace v obci“, nebo postačí jednoduchá analýza vyplývající se znalosti pracovního prostředí domovníka-preventisty, tedy se znalosti bytových domů/ubytoven a jejich obyvatel.

1. Nebezpečí v práci domovníka-preventisty

Nebezpečí (někdy též spojované s pojmem hrozba) lze chápat obecně jako možnost škody, úhony, neštěstí, ohrožení, ohrožení úrazem, ublížení na zdraví, ohrožení smrtí apod. Nebezpečí, související přímo s prací domovníka-preventisty, pak lze chápat jako nebezpečí vyplývající zejména z nedodržování vlastní bezpečnosti práce domovníka-preventisty. Naštěstí u obcí a měst, jak ze zkušeností z projektů „Asistent prevence kriminality“ a „Domovník-preventista“ vyplývá, je bezpečnost práce na velmi vysoké úrovni.

2. Hrozby v práci domovníka-preventisty

Hrozbu lze obecně charakterizovat jako slib něčeho zlého, nepříjemného, jednání nahánějící strach, blízkost něčeho nepříjemného, zlého, strašného, něčeho co budí hrůzu, co může způsobit škodu, ztrátu, nežádoucí změnu, či jiný nežádoucí jev. Pokud si spojíme hrozbu s prací domovníka-preventisty, pak můžeme hrozbu charakterizovat jako primární, mimo nás nezávisle existující, vnější fenomén, který může nebo chce poškodit nějakou konkrétní hodnotu, přičemž hodnotou můžeme (opět ve vztahu k práci domovníka-preventisty) rozumět život či zdraví domovníka-preventisty, jeho mentora/garanta, obyvatel bytových domů/ubytoven, svobodu, majetek hmotný či nehmotný, konkrétní objekty jako bytové domy/ubytovny, nebo životní prostředí atd. Úplnost či neúplnost zajištění hodnoty vede k různé míře její zranitelnosti a je důležité přijmout taková opatření, která by úspěšně snížila zranitelnost hodnoty. Závažnost hrozby je úměrná povaze hodnoty a toho, jak si danou hodnotu ceníme. Hrozba má nežádoucí vliv na celkovou bezpečnost.

Hrozbu můžeme členit na:

- hrozba jako jev přírodní;

- hrozba působená či zamýšlená činitelem nadaným vůlí, úmyslem – zamýšlí ji, připravuje, spouští či realizuje lidský jedinec nebo kolektiv osob.

Přírodní hrozby¹⁹

Lze chápat jako hrozbu vycházející z přírodních vlivů, které mohou ohrožit život, zdraví, majetek, nebo životní prostředí.

Hrozby od osoby, nebo kolektivu osob

Je třeba si uvědomit, v jakém místě, prostředí a s jakými osobami a se denně domovník-preventista stýká (bude stýkat) a se kterými denně pracuje (bude pracovat). V podstatě se jedná o celou kategorii osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách, nebo lokalitách sociálně vyloučením ohrožených, nebo rizikových.

V podstatě se často jedná o osoby:

- nezaměstnané;
- z menším vzděláním;
- které se navrátily z výkonu trestu odnětí svobody;
- recidivisté;
- postižené nadměrným požíváním alkoholu;
- požívající omamné a psychotropní látky;
- agresivní;
- neuznávající pořádek a řád;
- neochotné podřídit se autoritě;
- odmítající dodržování platných právních předpisů a další.

Hrozby od těchto osob mohou pak mít charakter:

- aktuální – naléhavé, vyžadující akutní řešení;
- dlouhodobé – které jsou řešeny průběžně;

---

¹⁹ <https://www.hzscr.cz/>

- zjevné – viditelné, očekávané;
- latentní – skryté, neočekávané.

3. Rizika v práci domovníka-preventisty

Riziko může být jisté nebezpečí, možnost škody, ztráty, nezdaru, nebezpečí na rizikovém pracovišti, na kterém jsou pracovníci ohroženi chorobou z povolání nebo úrazem. O riziku, ve vztahu k domovníkovi-preventistovi, můžeme taktéž hovořit:

- jako o nebezpečí se značnou pravděpodobností jeho výskytu;
- vyjádření pravděpodobnosti vzniku nějaké hrozby, které vychází vždy z konkrétní hrozby.

Při hodnocení rizik je potřeba zjistit:

- co by mohlo být příčinou nebezpečí/hrozby;
- jak lze případné nebezpečí/hrozbu eliminovat a tím zmírnit její riziko;
- pokud nelze nebezpečí/hrozbu zcela eliminovat, pak nastavit opatření vedoucí k minimalizaci nebezpečí/hrozeb;
- nastavit systém kontroly nebezpečí/hrozeb a jejich rizik;
- u konkrétních nebezpečí/hrozeb nastavit míru závažnosti rizika;
- stanovit úroveň úsilí o racionální snížení rizika.

Úroveň závažnosti rizik

- a) bezvýznamné nebo zanedbatelné riziko, kdy není vyžadováno žádné zvláštní opatření, nejedná se však o 100% bezpečnost, proto je nutné domovníka-preventistu na existující riziko upozornit, proškolit jej, případně nebezpečí, je-li to možné, mu fyzicky ukázat;
- b) akceptovatelné, méně významné riziko, kdy je nutno zvážit náklady na případné řešení např. určitého nebezpečí;
- c) nežádoucí riziko, kdy je bezpečnostní opatření nutno zpravidla realizovat co nejdříve;

- d) významné riziko, kdy se vyžaduje urychlené provedení odpovídajících bezpečnostních opatření snižujících toto riziko na přijatelnou úroveň;
- e) nepřijatelné riziko, které vyžaduje okamžité provedení opatření.

V práci domovníka-preventisty, případně jeho mentora, musíme dosáhnout vždy tzv. přijatelného rizika, kdy nebezpečí a hrozby jsou vnímány jako jisté ohrožení, avšak případné následky těchto nebezpečí a hrozeb jsou zjevně minimalizovány. Mnohdy by však úplná eliminace nebezpečí/hrozeb a rizik z toho vyplývajících na nulovou úroveň znamenala nevykonávání určitých činností v práci domovníka-preventisty, čímž by došlo k potlačení vlastní práce domovníka-preventisty, což je logicky nemožné.

3.12 Realizace profesní přípravy domovníka-preventisty

Cílem profesní přípravy v projektu „Domovník - preventista“ je naučit domovníka-preventistu své práci jak po stránce teoretické, tak praktické, a to ve všech rovinách. Při profesní přípravě domovníků-preventistů dochází:

- k přenosu informací v rovině etické, komunikační a právní;
- k výuce důležitých pojmů, které se ať už přímo či nepřímo dotýkají práce domovníka-preventisty, a které může při své práci využít;
- k zprostředkování výuky manuálních zručností;
- k pozitivnímu a nenásilnému působení na celou osobnost domovníka-preventisty;
- k podpoře všech jeho pozitivních aktivit.

Při vzdělávání domovníků-preventistů je důležitá podpora jejich motivace s cílem:

- podchytit důvody jejich zájmu o práci domovníka-preventisty;
- rozvíjet vhodným způsobem tuto motivaci;
- ukázat příklady dobré praxe;
- ujistit se, že tato motivace je správná;
- eliminovat případnou negativní motivaci;
- spojovat jednotlivé dílky pozitivní motivace v jeden mohutný motivační komplet.

Správné profesní vzdělávání tak v několika rovinách jednoznačně a nezpochybnitelně pozitivně ovlivňuje a ověřuje:

- osobnost domovníka-preventisty a tím pádem i jeho pracovní nasazení;
- schopnost pracovat v pozici domovníka-preventisty;
- připravenost domovníka-preventisty na svou profesi v rovině teoretické;
- schopnost prakticky reagovat na nestandardní situace;
- umění komunikovat a přesvědčovat;
- schopnost se učit;
- schopnost přijímat nové informace a pracovat s nimi;
- umění získávat nové dovednosti a uplatňovat je v praxi;
- schopnost ztotožnit se s rolí domovníka-preventisty;
- sebevědomí domovníků-preventistů.

Vyhodnocení profesní přípravy pak zřetelně ukáže:

- co vše se nám podařilo domovníky-preventisty v průběhu vzdělávacího cyklu naučit;
- co je třeba s domovníky-preventisty dodatečně probrat;
- kde je třeba vzdělávání pro příště upravit či doplnit;
- zda jsou domovníci-preventisté schopni se samostatně připravovat a samostatně pracovat;

- zda jsou domovníci-preventisté schopni samostudia.

Bez kvalitní přípravy není domovník-preventista schopen v podstatě efektivně pracovat a navíc se vystavuje nebezpečím, hrozbám a jejich zvýšenému riziku.

Obecný obsah profesní přípravy domovníka-preventisty

Konkrétní zaměření profesní přípravy domovníka-preventisty by mělo být individuálně přizpůsobeno každému domovníkovi-preventistovi, daným specifikám sociálně vyloučené lokality, resp. problémům obytných domů/ubytoven, konkrétního města/obce. Převážná část této přípravy je vždy věnována těmto okruhům:

- informace o projektu „Domovník - preventista“;
- obsah a zaměření práce domovníka-preventisty;
- úloha domovníka-preventisty v sociálně vyloučené (rizikové) lokalitě, bytovém domě/ubytovně a dalších místech souvisejících s jeho prací.
- povinnosti domovníka-preventisty vyplývající z jeho práce;
- bezpečnost práce a bezpečnostní standardy;
- manuální zručnost a dovednosti domovníka-preventisty;
- informace o správném etickém chování domovníka-preventisty;
- způsoby komunikace zejména s nepřizpůsobivými občany;
- způsoby chování v mimořádných událostech vzniklých v bytovém domě nebo v obci/městu;
- důležité informace vybrané z příslušných právních předpisů, majících vztah k práci domovníka-preventisty.

Cílem těchto vzdělávání je také naučit domovníky-preventisty teoretickým vědomostem a praktickým dovednostem v oblasti:

- znalosti, respektování a vyžadování základních zásad v oblasti prevence kriminality se zvláštním zaměřením na oblast situační prevence;
- psychické odolnosti a zvládání psychické zátěže při řešení nestandardních situací s obyvateli sociálně a prostorově vyloučených lokalit;
- základnímu právnímu minimu s důrazem na dodržování základních legislativních norem, bezpečnosti a dodržování veřejného pořádku;
- předcházení a zvládání konfliktů s důrazem na vyjednávání;
- motivaci a upevňování vztahů, součinnosti s ostatními subjekty prevence kriminality;
- získání základních manuálních dovedností při základní údržbě domovního fondu a provádění drobných oprav v bytovém domě/ubytovně a v nebytových prostorech; kontrola technického zařízení, prostředků požární ochrany a zabezpečení odstranění případných závad;
- koordinace a vyžadování dodržování bezpečnostních opatření v bytovém domě/ubytovně a jeho nejbližším okolí;
- kontroly dodržování domovního řádu a dalších předpisů;
- podmínek majitele, správce či provozovatele budovy, včetně zajištění odemykání a zamykání budovy v souladu s domovním řádem a stanovenými pravidly;
- součinnosti objednávání revizí, údržbových prací u odborných firem, přebírání hotového díla;
- vyžadování dodržování zásad používání společných prostor budov;
- součinnosti s dalšími subjekty prevence kriminality (s obcí/městem, s manažerem prevence kriminality, obecní/městskou policií, Asistenty

prevence kriminality, Policií ČR, sociální správou, Úřadem práce, nestátními neziskovými organizacemi, členy Poradního sboru pro situační prevenci kriminality, apod.).

Důležité je také praktické zavedení domovníka-preventisty do jeho zaměstnání.

Vzdělávání pak probíhá nejen v úvodním, ale i průběžném, opakovacím a závěrečném režimu.

Časová dotace u vzdělávání domovníků-preventistů:

- a) u vstupního vzdělávání 24 hodin, tj. na tři (nejlépe po sobě jdoucí) vzdělávací dny;
- b) u průběžného vzdělávání 8 hodin na jedno téma, tj. jeden vzdělávací den, přičemž průběžné vzdělávání by mělo být realizováno asi 1x za 3 měsíce – tj. 4x ročně;
- c) u opakovacího vzdělávání na 8 hodin, tj. jeden vzdělávací den a to v případech:
  - do jednoho měsíce po ukončení tří denního vstupního vzdělávání;
  - vždy v cyklu po třech měsících, tj. 4x ročně, po průběžném vzdělávání;

Význam opakovacího školení po vstupním vzdělávání do jednoho měsíce a po průběžných vzděláváních, při dodržení cyklu 4x ročně, spočívá ve snaze ověřit a posílit přednášené informace tak, aby nebyly zapomenuty.

- Jako vhodné se jeví spojení opakovacího a průběžného školení do dvou vzdělávacích dnů jdoucích po sobě.
- d) U závěrečného vzdělávání a závěrečné zkoušky na konci celého vzdělávání na 16 hodin, tj. jeden den provést opakovací školení a druhý den závěrečnou zkoušku.

Součástí práce domovníka-preventisty je supervize a výměna dobré praxe, které jsou pro jeho dobrou práci v podstatě nepostradatelné.

Supervize domovníka-preventisty

Supervizi můžeme chápat jako odbornou činnost, při níž supervizor vede, podporuje a posiluje jednotlivé domovníky-preventisty, skupiny nebo celé týmy domovníků-preventistů k tomu, aby dosáhli konkrétních pracovních, organizačních a osobních cílů. Supervize vede ke zlepšení kvality práce domovníka-preventisty, k jeho celkové spokojenosti a k podpoře jeho profesionálního růstu. Díky supervizi se tak může domovník-preventista otevřít svému supervizorovi, vyslovit své pochyby a tápání vycházející z jeho profese, očistit se od negativních emocí, které výkon jeho profese přináší, a získat určitý nadhled nad svými pracovními problémy.

Obrázek č. 16 a 17:

Domovníci-preventisté při
vzdělávání s lektorem

Vlevo: Rotava Vpravo: Ralsko

Výměna dobré praxe v projektu „Domovník - preventista“

Hlavním cílem výměny dobré praxe (ve svém nebo jiné obci/městě) je při co nejmenších nákladech a v co nejmenším časovém úseku účastníka této výměny, tedy jak domovníka-preventistu, tak i jeho mentora/garanta:

- něčemu novému naučit a s něčím novým jej seznámit;
- umožnit mu získat nové nápady a informace;
- dát mu možnost získat, byť zprostředkovaně, nové zkušenosti;

- získat důležité pracovní kontakty;
- ukázat „vzor“, nebo naopak „špatný příklad“;
- umožnit mu prezentovat svou práci navenek a současně vidět práci i jiných domovníků-preventistů.

3.13 Vyhodnocení rizik projektu

„Domovník - preventista“

Při vzniku a realizaci projektu je třeba také uvažovat o možných rizicích, které mohou narušovat vznik nebo průběh projektu a tato rizika s dostatečným předstihem vyhodnotit a eliminovat.

Jedná se zejména o:

- chyby při nastavení obsahu práce;
- chyby v počtu zaměstnaných domovníků-preventistů;
- nedostatek vhodných kandidátů na pracovní místo domovníků-preventistů;
- nedostatečně ujasněná role domovníka-preventisty a podstaty jeho činnosti;
- nedostatečná motivace a spolupráce cílové skupiny s domovníky-preventisty;
- nedostatečná motivace domovníků-preventistů;
- častá fluktuace domovníků-preventistů;
- nedostatečně kvalitní tým pracovníků, který bude provádět administraci projektu;
- tým lektorů a supervizorů, kteří nemají zkušenosti se vzděláváním domovníků-preventistů.

Chyby při nastavování obsahu práce domovníka-preventisty

Z praxe již víme, že při nastavování obsahu práce často dochází k chybám, které později vedou k odchodu domovníka-preventisty z jeho pozice, nebo snižují vlastní efektivitu práce domovníka-preventisty.

- a) domovník-preventista má do svých pracovních úkolů zařazený i ty povinnosti, které nepatří do náplně práce domovníka-preventisty dle metodiky „Domovník - preventista, metodika výběru, činnosti a přípravy“, např. pravidelný úklid ve společných prostorách domu a před domem;
- b) s domovníkem-preventistou nespolupracuje bytový odbor nebo realitní agentura spravující bytové domy/ubytovny, ve kterých domovník-preventista vykonává své zaměstnání, kdy např. domovník-preventista eliminuje určité činnosti, nebo množství předmětů ve společných prostorách bytových domů a ubytoven, příslušný pracovník jiného subjektu to naopak obyvatelům těchto bytových domů a ubytoven povoluje;
- c) domovník-preventista má konflikty s domovníky, kteří v bytových domech již pracují, a kteří mohou být zaměstnanci realitní agentury, nebo obce/města;
- d) domovník-preventista nemá podporu ve své práci od vedení obecní/městské policie, nebo vedení obce/města.

Chyby při nastavování počtu domovníků-preventistů

Jedná se o pochybení, které mohou způsobit odchod domovníka-preventisty z jeho zaměstnání, nebo komplikovat práci domovníka-preventisty.

- a) Jeden domovník-preventista je nasazen do více bytových domů nebo ubytoven, které jsou od sebe příliš vzdáleny:

- domovník-preventista tak musí část své směny trávit přecházením, nebo přejížděním od jednoho domu k domu druhému a nestačí řádně pracovat ani v jednom bytovém domě;
  - domovník-preventista tráví jednu směnu v jednom bytovém domě/ubytovně a další směnu v dalším bytovém domě/ubytovně a nemůže se tak plně věnovat problematice bytového domu/ubytovny každý svůj pracovní den.
- b) Domovník-preventista je sám nasazen do bytového domu/ubytovny, který je tak rozlehlý a má tolik obyvatel, že není v silách domovníka-preventisty pracovat efektivně jak ve vlastním bytovém domě/ubytovně, tak s jeho obyvateli.
- c) Jeden domovník-preventista musí řešit řadu problémů, které vytváří řada problémových obyvatel bytového domu/ubytovny:
- domovník-preventista tak nestačí efektivně tyto problémy řešit;
  - domovník-preventista se při své práci necítí bezpečně;
  - rozmanitost problémů je taková, že je třeba mít nepřetržitý dozor v domě od 6 hod. až do 22 hod. a problém nevyřeší ani dělená pracovní doba domovníka-preventisty.

Nedostatek vhodných kandidátů na pracovní místo domovník-preventista

Při výběru na pozici domovník-preventista se setkáváme s nedostatkem vhodných kandidátů na pozici domovník-preventista. Jedná se např. o situace, kdy uchazeč:

- není státním občanem ČR;
- není k výkonu práce domovníka-preventisty zdravotně způsobilý;
- není schopen doložit výpisem z rejstříku trestů svou beztrestnost;

- je proti němu vedeno trestní stíhání;
- jedná se o osobu, která se často dopouští přestupků;
- jedná se o osobu, která má celkově špatnou pověst;
- jedná se o osobu, která chce nastoupením do pozice domovníka-preventisty řešit letité spory a zášť mezi svou rodinou a ostatními rodinami;
- nebydlí v bytových domech nebo na ubytovně, kde by měl vykonávat svou práci domovníka-preventisty, nebo nebydlí v rizikové nebo sociálně vyloučené lokalitě, ve které jsou příslušné bytové domy nebo ubytovny, nebo nemá místní a osobní znalost.

Je třeba věnovat výběru maximální pozornost! Neustupovat z nastavených podmínek!

Nedostatečně ujasněná role domovníka-preventisty a podstaty jeho činnosti

Před zahájením projektu je třeba zcela jednoznačně, a nejlépe písemně, všem možným uchazečům o zaměstnání domovníka-preventisty definovat role a podstatu práce domovníka-preventisty.

Role domovníka-preventisty:

- preventista – předchází společensky nežádoucímu chování a jednání v bytovém domě, ubytovně a jejich blízkém okolí;
- garant – spoluzodpovídá za bezpečnost a pořádek ve svěřeném bytovém domě, nebo ubytovně a jejich blízkém okolí.

Podstata zaměstnání domovníka-preventisty tvoří:

- celková náplň práce domovníka-preventisty, tak jak si to zaměstnavatel domovníka-preventisty (obec/město) představuje, za splnění podmínek teoretické náplně práce domovníka-preventisty uvedené v této příručce;

- rozložení pracovní doby domovníka-preventisty
(ranní a odpolední směna, nebo dělená pracovní doba např. 7:00-11:00 a 13:00-17:00 hod.);
- výše platu domovníka-preventisty.

Nedostatečná motivace a spolupráce obyvatel objektů s domovníky-preventisty

Před zahájením projektu je dobré provést s obyvateli bytových domů/ubytoven, ve kterých bude domovník-preventista pracovat, veřejné setkání (domovní schůzi) a seznámit všechny obyvatele bytových domů nebo ubytoven:

- se záměrem projektu;
- s dobou trvání projektu;
- s rolemi domovníka-preventisty;
- s obsahem práce domovníka-preventisty;
- s ostatními subjekty podílejícími se na projektu;
- s výhodami práce domovníka-preventisty pro obyvatele bytových domů/ubytoven.

Dále je vhodné provést šetření v příslušných bytových domech a ubytovnách, ve kterých bude konkrétní domovník-preventista vykonávat své zaměstnání, s cílem zjistit:

- jaké je chování kandidáta na pozici domovník-preventista k ostatním obyvatelům bytového domu/ubytovny;
- jaké je postavení blízké rodiny kandidáta na pozici domovník-preventista v bytovém domě/ubytovně k ostatním obyvatelům těchto objektů;

- jaký je vztah kandidáta na pozici domovník-preventista k majetku obce či města (k bytovému domu/ubytovně a jejich vybavení);
- jak by obyvatelé bytového domu/ubytovny vnímali konkrétního domovníka-preventistu ve svém domě/ubytovně a zda by byli schopni s ním spolupracovat;
- zda je něco, co by mohlo budoucímu domovníkovi-preventistovi bránit plně vykonávat své zaměstnání.

Nedostatečná motivace domovníků-preventistů

Před zahájením projektu (a samozřejmě také během jeho trvání) je třeba stále motivovat domovníka-preventistu pro jeho zájem o své zaměstnání:

- vysvětlit význam práce domovníka-preventisty;
- osvětlit výjimečnost poslání domovníka-preventisty;
- ozřejmit možné těžkosti vznikající v práci domovníka-preventisty;
- ujistit , že domovník-preventista není ve svém poslání a práci nikdy sám.

Finanční ohodnocení stojí v motivaci na prvním místě.

Nedostatečně kvalitní tým pracovníků, který bude provádět administraci projektu

Jak již bylo výše uvedeno, je třeba před projektem vytvořit tým schopných zaměstnanců, kteří budou administrovat celý projekt a také zajistit zastupitelnost těchto zaměstnanců. Bez kvalitního týmu, který je dostatečně motivovaný, nelze úspěšně projekt realizovat.

Pamatujme, že i tento tým osob musí být ke své práci motivován a to nejen plněním cílů projektu!

Nevhodně vybraný mentor/garant domovníka-preventisty

Úspěch celého projektu a výsledné práce domovníka-preventisty závisí také na kvalitním mentorovi/garantovi domovníka-preventisty. Může se stát, že určený pracovník nemá odpovídající předpoklady, neboť:

- nebyl na pozici mentora/garanta vybrán dobrovolně – v podstatě nechce tuto funkci vykonávat;
- nemá lidské předpoklady pro tuto pozici – není zjevně schopen pracovat s lidmi, nebo vést tým pracovníků;
- nemá odborné předpoklady pro tuto pozici;
- nemá motivaci pro výkon této funkce – není nijak finančně za výkon funkce zvýhodněn;
- je příliš vytížen svým hlavním pracovním poměrem;
- zjevně nemá neformální autoritu;
- není schopen pracovat ve vyloučené (rizikové) lokalitě a s nepřizpůsobivými osobami.

Častá fluktuace domovníků-preventistů

Bohužel se u domovníků-preventistů setkáváme s tím, že opouštějí svou pozici a to z nejčastěji z důvodů:

- nevyhovující obsah práce domovníka-preventisty – práce je příliš náročná v počtu úkolů nebo v jejich obtížnosti; ve velkém počtu bytových domů/ubytoven, nebo velkém počtu vchodů v bytovém domě/ubytovně, nebo v příliš velkém počtu obyvatel v bytovém domě/ubytovně;
- špatná spolupráce s ostatními obyvateli bytového domu/ubytovny – obyvatelé nekomunikují a domovníka-preventistu ignorují; obyvatelé

jsou agresivní a domovníka-preventistu neverbálně, nebo dokonce verbálně napadají;

- špatné ohodnocení práce domovníka-preventisty – není spokojen s výší svého platu;
- tlak ze strany rodiny domovníka-preventisty k ukončení pracovního poměru – neshody rodiny domovníka-preventisty s ostatními obyvateli bytového domu/ubytovny kvůli pozici domovníka-preventisty, strach z napadení domovníka-preventisty atd.

Při výběru domovníků-preventistů je třeba počítat s možnou fluktuací a mít v záloze dostatečný počet náhradníků na tuto pozici.

Nezkušený tým lektorů a supervizorů určený pro vzdělávání a supervize domovníků-preventistů a jejich garantů.

Před zahájením projektu je třeba nalézt a uzavřít dohodu se zkušenými lektory a supervizory, kteří mají potřebné informace a zkušenosti:

- se vzděláváním domovníků-preventistů a jejich supervizemi;
- znají komplexní problematiku vyloučených, rizikových lokalit;
- mají celkový přehled o pozici domovníka-preventista;
- jsou schopni podávat nejen teoretické informace, ale i praktické zkušenosti z práce domovníka-preventisty;
- znají práci mentora/garanta domovníka-preventisty.

Jak lektor, tak supervizor, by měli znát podrobně práci asistentů prevence kriminality a strážníků obecní/městské policie jako hlavních partnerů domovníka-preventisty, mít základy pedagogiky zejména v oblasti vzdělávání dospělých a základní zkušenosti s prací ostatních subjektů spolupracujících s domovníky-preventisty v jejich práci. Příslušné vzdělání lektora by mělo být samozřejmostí! Tím se vyvarujeme celé řady

problémů při vzdělávání, supervizi a tedy později i v práci a plnění úkoly domovníka-preventisty.

Obrázek č. 18: Domovníci-preventisté města
Kadaň s lektorem

4 KRIZOVÉ ŘÍZENÍ OBCE A DOMOVNÍK-PREVENTISTA

Krizové řízení je nedílnou součástí řízení státu, organizace či jiné instituce – tedy i obce/města. Cílem krizového řízení je předcházet vzniku možných kritických situací, zajistit všeobecnou přípravu na zvládnutí potenciálně možných kritických situací, zajistit jejich zvládnutí v rámci vlastní působnosti orgánu krizového řízení a úkolů uložených vyššími orgány krizového řízení, nastartovat obnovu a další rozvoj. Krizové řízení je taktéž chápáno jako nástroj pro zajištění trvale udržitelného rozvoje společnosti, organizace území a státu.

Prakticky to znamená zejména vytváření podmínek pro činnost bezpečnostní rady, příprava pro činnost krizového štábu, celková koordinace při vytváření a aktualizaci havarijní a krizové dokumentace obce/města, spolupráce se základními i ostatními složkami integrovaného záchranného systému, spolupráce na úseku havarijní a krizové připravenosti s právníky a fyzickými osobami atd.

Není úkolem této příručky popisovat aktivitu obce/města při mimořádných událostech, nýbrž ukázat postavení a činnost domovníka-preventisty při těchto mimořádných událostech.

Obrázek č. 19 a 20: Domovník-preventista Valašské Meziříčí (vlevo) a

Rotava

Postavení domovníka-preventisty

Domovník-preventista je v rámci krizového řízení podřízeným pracovníkem a to v linii starosta – krizový štáb obce – mentor/garant.

Krizový štáb obce je nutné chápat jako pracovní orgán starosty, který má k dispozici na řešení rozsáhlých mimořádných událostí a krizových situací v obci, kdy musí zajistit ochranu občanů, majetku, životního prostředí. Krizový štáb po vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu nebo válečného stavu, jakož i při vzniku mimořádné události, krizové situace, nebo při jiných závažných situacích dotýkajících se bezpečnostních zájmů České republiky, projednává možnost řešení mimořádné události/krizové situace, navrhuje úkoly a opatření, připravuje návrhy postupu řešení těchto situací, zabezpečuje a kontroluje realizaci přijatých úkolů a opatření. Štáb také zabezpečuje sledování a vyhodnocování mimořádné události/krizové situace, plnění nařízených úkolů a opatření. Domovník-preventista tak v rámci svých povinností, náplně práce, vědomostí a dovedností, při mimořádné události/krizové situaci, může také plnit úkoly dané krizovým štábem, prostřednictvím svého mentora/garanta.

Domovník-preventista a prevence mimořádných událostí

Domovník-preventista může v rámci náplně své pracovní doby provádět také preventivní činnost v oblasti mimořádných událostí. Tedy „své“ obyvatele bytových domů/ubytoven informovat o:

- konkrétním ohrožení (rizikem mimořádných událostí) na území obce/města, sociálně vyloučené nebo rizikové lokality, bytového domu/ubytovny;
- způsobu varování obyvatel;
- zásadami žádoucího jednání při konkrétních mimořádných událostech;

- obsahem evakuačního zavazadla;
- zásadami pro opuštění bytu;
- evakuačním střediskem a přesunem do něj;
- popř. dalšími informacemi dle příslušné obce/města

a samozřejmě vyvíjet všechny aktivity v předcházení těchto mimořádných událostí, v kontrole požárních předpisů, k žádoucímu chování obyvatel bytových domů/ubytoven apod.

Domovník-preventista a jeho činnost při mimořádné události

Každý domovník-preventista by měl mít obecnou představu, jak by se měl v případě mimořádné události chovat:

- co při různých událostech udělat, nebo nedělat;
- telefonní čísla a kam volat;
- jak neohrozit svůj život/zdraví, nebo život/zdraví jiných osob;
- jak ochránit majetek před zničením, nebo poškozením;
- na co by měl dohlédnout;
- co by měl kontrolovat;
- s čím by mohl sám pomoci;
- o co by mohl kompetentní orgány požádat;
- na co by měl obyvatele bytových domů/ubytoven upozorňovat;
- jak by se měli nebo neměli chovat sami obyvatelé bytových domů/ubytoven.

Obrázek č. 21: Domovník-preventista
města Žďár nad Sázavou

Obecnou činnost domovníka-preventisty na místě mimořádné události lze charakterizovat snahou:

- ověřit, zda se skutečně mimořádná událost stala;
- nahlásit tuto mimořádnou událost na příslušnou tísňovou linku;
- upozornit obyvatele bytového domu/ubytovny na mimořádnou událost;
- pokusit se odstranit svépomocí tuto mimořádnou událost;
- uvědomit o mimořádné události svého nadřízeného;
- postupovat dle situace, nebo instrukcí Integrovaného záchranného systému, nebo nadřízeného (např. evakuace, odstavení elektrické energie apod.)

Při této činnosti pak nesmí:

- vystavit sebe ohrožení života a zdraví;
- vystavit jiné osoby ohrožení života a zdraví;
- co nejvíce chránit svůj majetek a majetek obyvatelů bytových domů, ubytoven a majetek obce/města, u které je zaměstnán (druhořadá aktivita – nejdůležitější je život a zdraví!).

Před příjezdem záchranných složek

Před příjezdem záchranných složek může domovník-preventista, aniž by se vystavil nebezpečí sám sebe nebo jiné osoby, telefonovat na tísňové linky, upozorňovat osoby na nebezpečí, odstraňovat nebezpečí v rámci krajní nouze (hasit malý požár, zastavit únik plynu apod.), pomáhat obyvatelům bytového domu/ubytovny při evakuaci (úniku z ohroženého prostoru postiženého např. požárem), poskytovat 1. pomoc do příjezdu záchranné služby, zajistit aby pomoc mohla dorazit až na místo události (zajistit průjezd pro vozidla), zajistit místo události před vstupem nepovolaných osob (např. aby se do hořící budovy již nevraceli nájemníci bytů).

Při příjezdu záchranných složek

Při příjezdu záchranných složek se domovník-preventista řídí pokyny velitele zásahu a dále může chránit majetek záchranářů (aby nedošlo např. ke krádeži majetku z hasičských vozidel), zabránit vstupu nepovolaných osob na místo události, pokud zde není policie (např. nájemníků bytů), chránit majetek poškozených osob (např. ten, který byl vyneset z hořícího domu a může být odcizen) a uklidňovat postižené osoby (mnohdy mají občané pocit, že záchranné složky pracují pomalu nebo špatně – důležitá činnost).

Po skončení zásahu záchranných složek

Po ukončení zásahu záchranných složek může domovník-preventista na místě události zabránit vstupu nepovolaných osob na místo události, chránit majetek poškozených osob, komunikovat a radit poškozeným osobám (např. ve věci náhradního ubytování).

Jakákoliv pomoc, poskytovaná domovníkem-preventistou, která není činěna v rámci krajní nouze, by měla být schválena mentorem/garantem domovníka-preventisty.

Domovník-preventista je tedy důležitou složkou v krizovém řízení, kde předchází nebezpečím, informuje, ochraňuje a odstraňuje možná nebezpečí.

5 ZÁVĚR

Tato příručka vychází ze základní metodiky domovníka-preventisty „Domovník - preventista, metodika výběru, činnosti a přípravy“ a je určitým zjednodušeným vodítkem, na co vše myslet, co projednat a s kým hovořit při rozhodování o vzniku projektu „Domovník - preventista“. Ani v této malé příručce nebylo možné zcela a podrobně rozebrat vše, co předchází vzniku projektu „Domovník - preventista“ a nastínit všechny varianty vývoje přípravy projektu, jeho výhod, nebo možných pochybení. Nicméně je to určitý manuál, který vychází z dvouletých zkušeností z projektu, z práce s jednotlivými domovníky-preventisty, s jejich mentory nebo garanty a spolupráce s realizačními týmy měst. Je to ukázka, jak to bylo, co vše se podařilo a na čem všem se muselo pracovat, co vše se muselo řešit a s čím vším se museli jednotliví pracovníci v projektu „poprat“.

Výsledek této dvouleté práce ovšem stojí zato. Máme zde deset měst, jejichž pozitivní zkušenosti hovoří jednoznačně pro další realizaci projektu „Domovník - preventista“; máme zde třicet domovníků-preventistů, kteří mohou být vzorem pro ostatní zájemce o tuto práci; máme zkušené realizační týmy, které jsou schopny tyto jedinečné zkušenosti předávat dalším obcím nebo městům; máme ostřílené lektory a supervizory, kteří vědí jak vzdělávat a supervidovat domovníky-preventisty a konečně zde máme ucelený a vyzkoušený preventivní projekt „Domovník - preventista“, který je přínosem v oblasti dodržování bezpečnostních standardů, společenských norem při nastolení systému opatření tzv. triády situační prevence kriminality, tedy bezpečný občan – bezpečný dům – bezpečná lokalita.

Seznam použité literatury:

BLAŽKOVÁ, Kateřina. LEGERSKÁ, Petra. *Instruktor preventivně výchovné činnosti*. 1.Vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2017, 121 s.

GOLLER Stanislav, ANTON Petr. *Byty a bytové domy: provoz, údržba, opravy*. 1. Vyd. Praha: Polaris, 2002, 131 s.

KOLÁŘÍK, Jaromír. *Příručka asistenta prevence kriminality nejen k závěrečným zkouškám*. 1. vyd. Ostrava: X – MEDIA servis, 2015, 66 s.

PANKRÁČ, Zdeněk. *Asistent prevence kriminality: metodika výběru, přípravy a činnosti*. 1.vyd. Buchlovice: HUDEC print: 2014, 200 s.

Seznam obrázků:

Obrázek č. 1: Domovníci-preventisté města Ralsko

Obrázek č. 2: Domovníci-preventisté města Valašské Meziříčí

Obrázek č. 3 a 4: Domovník-preventista města Nový Bydžov

Obrázek č. 5: Bytový dům a domovník-preventista Vysoké Mýto

Obrázek č. 6: Ubytovna a domovník-preventista Vysoké Mýto

Obrázek č. 7: Domovník-preventista Vysoké Mýto

Obrázek č. 8: Domovník-preventista města Ralsko

Obrázek č. 9: Bytový dům města Varnsdorf

Obrázek č. 10: Domovníci-preventisté města Břeclav se svým mentorem
(druhý zprava)

Obrázek č. 11: Domovník-preventista města Vysoké Mýto se svým mentorem

Obrázek č. 12: Domovníci-preventisté města Valašské Meziříčí se svým mentorem

Obrázek č. 13: Domovníci-preventisté a asistenti prevence kriminality města Ralsko při vzdělávání

Obrázek č. 14 a 15: Domovník-preventista města Rotava

Obrázek č. 16 a 17: Domovníci-preventisté při vzdělávání s lektorem,
vlevo: Rotava, vpravo: Ralsko

Obrázek č. 18: Domovníci-preventisté města Kadaň s lektorem

Obrázek č. 19 a 20: Domovník-preventista Valašské Meziříčí (vlevo) a Rotava

Obrázek č. 21: Domovník-preventista města Žďár nad Sázavou

Poznámka: obrázky bez popisků, v kapitole „Dobrá praxe projektu Domovník - preventista“, nejsou číslovány a jsou na nich vždy zobrazeni domovníci-preventisté konkrétního města.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Poznámky:

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY